

**T. C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ERKEN DÖNEM UYUM BOZUCU
ŞEMALARININ KİŞİLERARASI İLİŞKİ BOYUTLARI İLE İLİŞKİSİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. ALPER EVRENSEL

SIRMA KARAŞEN

İSTANBUL 2017

**T. C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ERKEN DÖNEM UYUM BOZUCU
ŞEMALARININ KİŞİLERARASI İLİŞKİ BOYUTLARI İLE İLİŞKİSİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. ALPER EVRENSEL

SIRMA KARAŞEN

İSTANBUL 2017

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 144 102 179
Öğrenci Adı Soyadı	: Sırma Karaşen
Anabilim Dalı	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tez Danışmanı	: Yrd.Doç.Dr. Alper Evrensel
Tezin Başlığı	: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ERKEN DÖNEM UYUM BOZUCU ŞEMALARININ KİŞİLERARASI İLİŞKİ BOYUTLARI İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 22.09.2017	Saati	: 17:30
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☒ OY BIRLIGI ☐ OY ÇOKLUGU			
☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.			
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)			
☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi. ☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,			
☐ OY BIRLIGI ile REDDEDİLMİŞTİR.			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Başkan	Prof.Dr. Hüsnü Erkmen	
Danışman Üye	Yrd.Doç.Dr. Alper Evrensel	
Üye	Yrd.Doç.Dr. Samuray Özdemir	
Üye		
Üye		

(Tüm durumlarda jüri üyelerinin tez değerlendirme raporları (form YL-13) gerekir.)

Tarih : 22 / 09 / 2017

Sayı No :

Yukarıda kimlik bilgileri belirtilen ve Anabilim Dalımız Yüksek Lisans Programı öğrencisinin Tez Savunma Sınav Tutanağı ve eklerinin Enstitü Yönetim Kurulunda görüşülmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

.....
Anabilim Dalı Başkanı

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Yemin Metni Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üniversite öğrencilerinin erken dönem uyum bozucu şemalarının kişilerarası ilişki boyutları ile ilişkisinin incelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih: .../.../.....

AD- SOYAD

SIRMA KARAŞEN

İmza

TEŞEKKÜR

İlk olarak bu çalışmanın baőından sonuna kadar ilgisini eksik etmeyen, tecrübeleri ve desteği ile her an yanımda olan danıőmanım, Yard. Doç. Dr. Alper Evrensel'e, verileri toplama konusunda yardımcı olan kardeőim Mustafa Oğurlu'ya, destekleri, ilgileri ve maddi-manevi yanımda oldukları için, babam, annem, kardeőlerim ve arkadaőlarıma, özellikle de eőim Murat Efe Karaşen'e bu zorlu süreçte beni her an motive edip, çalıőmalarına destek olduğu ve sabır gösterdiği için teşekkür ederim.

SIRMA KARAŞEN
AğUSTOS, 2017

(KARAŞEN, Sırma, Yüksek Lisans, İstanbul, 2017)

Üniversite öğrencilerinin erken dönem uyum bozucu şemalarının kişilerarası ilişki boyutları ile ilişkisinin incelenmesi

ÖZET

Günlük yaşantıda sürekli kişilerarası ilişki halinde yaşanmaktadır. Hayatımızda da erken dönem uyum bozucu şemaların etkileri gözlemlenirken, kurduğumuz kişilerarası ilişkilerde de bunun yansıması olmaktadır. Çalışmamızda ise, erken dönem uyum bozucu şemaların, kişilerarası ilişki boyutları (onay bağımlılık, empati, başkalarına güven ve duygu farkındalığı) ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini İstanbul ve İzmir ilindeki çeşitli üniversitelerin çeşitli bölümlerinde okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmaya 171 kişi katılmış olup, 121'i kadın, 50'si erkektir. Çalışmada Demografik Bilgi Formu, Kişilerarası İlişki Boyutları ölçeği ve Young Şema Ölçeği Kısa Form-3 kullanılmıştır.

Araştırma sonucuna göre başkalarına güven alt boyutu ve duygusal yoksunluk şeması arasında anlamlı pozitif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Onay bağımlılık alt boyutu ile sosyal izolasyon şeması arasında anlamlı negatif yönde bir ilişki vardır. Bununla birlikte onay bağımlılık alt boyutu ile başarısızlık şeması arasında anlamlı negatif yönde ilişki olduğu saptanmıştır. Son olarak da duygu farkındalığı alt boyutu ve sosyal izolasyon şeması arasında anlamlı pozitif yönde ilişki saptanmıştır. Araştırma hipotezlerinin literatürle paralellik göstermediği görülmüştür.

Bu çalışmada cinsiyetin homojen dağılmaması ve ölçek soru sayılarının fazla olması sebebi ile örneklemin soruları baştan savma cevaplamış olabilmeleri çalışmanın sınırlılıklarındandır.

Anahtar Kelimeler: Kişilerarası ilişki boyutları, erken dönem uyum bozucu şemalar

(KARAŞEN, Sirma, Master's Degree, Istanbul, 2017)

Research about relationship between early maladaptive schemas and dimensions of interpersonal relationships on university students.

ABSTRACT

The daily life of a human being has continuous interpersonal relationship. We can observe early maladaptive schemas effects in our life also we can see the reflections of it on to interpersonal relationships that we conduct. In our research, we aimed to examine in relationship between early maladaptive schemas and dimensions of interpersonal relations. (approval dependence, empathy, trusting others, and emotional awareness)

The sampling of our research taken by students who continue their academic life on universities in Istanbul and Izmir. Our sample formed with 171 students, 121 female, and 50 male. In our research, we used Demographic Information Form, Interpersonal Relationships Dimensions Scale, and Young Schema Scale Short Form-3.

According to the results of the research, there is meaningful positive way correlation between trusting others subscale and emotional deprivation schema. There is meaningful negative way correlation between approval dependence subscale and social isolation schema. It is also, there is meaningful negative way correlation between approval dependence subscale and failure schema. Lastly, meaningful positive way correlation has been appointed between emotional awareness subscale and social isolation schema. It is observed that hypothesis' of the research do not coincide with the literature.

The gender of participants not being homogeneous and possibility of made-up answers because of high quantity of scale questions are limitations of the study.

Key words: Dimensions of Interpersonal Relationships, Early maladaptive schemas

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	I
TEŞEKKÜR	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLOLAR LİSTESİ.....	VII
GİRİŞ	1
ARAŞTIRMANIN AMACI	2
HİPOTEZLER	2
BİRİNCİ BÖLÜM	3
KURAMSAL ÇERÇEVE	3
1.1 BAĞLANMA KURAMI	3
1.2 Jeffrey E. Young'ın Şema Kuramı	4
1.2.1 TEMEL İHTİYAÇLAR.....	5
1.2.2 Şema Alanları ve Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar	8
Ayrılma.....	8
1.3 Kişilerarası İlişki	12
1.3.1 Onay Bağımlılık	13
1.3.2 Empati	15
1.3.3 Duygu Farkındalığı.....	16
1.3.4 Başkalarına Güven.....	18
İKİNCİ BÖLÜM	20
YÖNTEM.....	20
2.1 Örneklem.....	20
2.2 Veri Toplama Araçları.....	20

2.2.1	Demografik Bilgi Formu.....	20
2.2.2	Kişilerarası ilişki boyutları ölçeği:	20
2.2.3	Young Şema Ölçeği Kısa Form 3:.....	21
2.3	Verilerin Analizi.....	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		23
BULGULAR		23
3.1	Demografik bilgilere ait bulgular	23
3.2	Hipotez Testlerine Ait Bulgular	24
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....		45
TARTIŞMA VE SONUÇ		45
Sınırlılıklar.....		49
Öneriler.....		49
Sonuçlar.....		49
KAYNAKÇA		51
EKLER.....		56
EK 1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU		56
EK.2 KİŞİLERARASI İLİŞKİ BOYUTLARI ÖLÇEĞİ.....		57
EK.3 YOUNG ŞEMA ÖLÇEĞİ KISA FORM-3.....		61

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1 örneklemin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Dağılımı	23
Tablo 2. Araştırma Ölçeklerinin Toplam Puanlarının Betimleyici İstatistik Değerleri..	24
Tablo 3. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktör Toplam Puanları için Cinsiyet Değişkeni Kategorileri Açısından Farklı Gruplar Açısından t-Testi Analizi Karşılaştırma Sonuçları	25
Tablo 4. Young Şema Ölçeği Faktör Toplam Puanları için Cinsiyet Değişkeni Kategorileri Açısından Farklı Gruplar Açısından t-Testi Analizi Karşılaştırma Sonuçları	26
Tablo 5. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Yaş Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	29
Tablo 6. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Yaşanılan Yer Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	30
Tablo 7. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Kalınan Yer Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	32
Tablo 8. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Medeni Durum Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	32
Tablo 9. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Medeni Durum Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	33
Tablo 10. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Anne/Baba Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	35
Tablo 11. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Anne/Baba Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	37
Tablo 12. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Anne/Baba Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi	37
Tablo 13. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Duygu Farkındalığı Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları	39
Tablo 14. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Başkalarına Güven Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları	40
Tablo 15. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Empati Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları	42

Tablo 16.Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Onay Bağımlılık Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları 43

GİRİŞ

Collins ve Read (1990)'a göre; Çocukluk döneminde oluşan şemalar, kişinin gelecek dönemlerde ergenlik ve yetişkinlikte yaşayacaklarını şekillendirmektedir ve kişinin kendi ve diğerleri ile ilgili algı, inanç, kişilerarası ilişkiler gibi unsurlarda da etkilidir.(Akt. Çapan,2009). *Şema kavramlaştırmasının, Bowlby'nin (1973) bağlanma kuramına dayandığı ve şemaların bağlanma figürleri ile olan etkileşimlerin temsilleri olarak tanımlandığı görülmektedir* (Safran ve Segal 1996, Young ve Lindemann 1992; Demir ve Soygüt, 2014). Bu bilgiler ışığında öncelikle araştırmanın birinci bölümünde kuramsal çerçeve başlığı altında, literatür taraması yapılmış olup, şema kuramının anlaşılması için öncelikle bağlanma kuramı açıklanmıştır. Ardından araştırma konusu olarak belirlenen “Üniversite öğrencilerinin erken dönem uyum bozucu şemalarının kişilerarası ilişki boyutları ile ilişkisinin incelenmesi” konusunda geçen erken dönem uyum bozucu şemaları anlama adına Jeffrey E. Young'ın şema kuramı açıklanıp, bu kuramda yer alan erken dönem uyum bozucu şemalar ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Demir ve Soygüt (2014)'e göre yetişkinlik dönemindeki kişilerarası ilişkilerde güvenli bağlanmanın zor olması, çocukluk döneminde ebeveyni tarafından reddedilme algısından kaynaklı olabilmektedir. Literatürdeki bu bilgi, çocukluk dönemindeki şemaların kişilerarası ilişkilerde etkili olabildiğini göstermektedir. Birinci bölümde bu bağlamda kişilerarası ilişkiler kavramı üzerinde de durup, araştırmada kullanılan “Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği” nde yer alan dört faktör; onay bağımlılık, empati, duygu farkındalığı, başkalarına güven kavramları da açıklanıp, kişilerarası ilişkiler bu faktörlerle incelenecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde araştırmanın yönteminden bahsedilmiştir. Araştırmada kullanılmış olan veri toplama araçları, örneklem seçimi, verilerin analizi, yöntem bölümündeki başlıklar olarak belirlenmiştir.

Yapılan araştırmanın sonuçları ise üçüncü bölümde, ayrıntılı biçimde bulgular başlığı altında yer almaktadır.

Elde edilen bulguların değerlendirilmesi ve literatürdeki bilgiler ile karşılaştırılması, son bölümde tartışma ve sonuç başlığı altında değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Erken dönem uyum bozucu Őemalarımız hayatımızın her anında etkileri gözlemlenirken, kurduğumuz kişilerarası ilişkilerde bunun yansıması olmaktadır. Araştırmada kişilerarası ilişkiler 4 farklı faktör ile ele alınmıştır. Kullanılacak olan kişilerarası ilişki boyutları, onay bağımlılık, empati, başkalarına güven ve duygu farkındalığıdır. Erken dönem uyum bozucu Şemaların, kişilerarası ilişki boyutları (onay bağımlılık, empati, başkalarına güven ve duygu farkındalığı) ile ilişkisi araŐtırılıp alan yazına katkı sağlaması amaçlanmıştır. Aynı zamanda erken dönem uyum bozucu Şemaların kişilerarası ilişki boyutları ile ilişkisi çeşitli demografik değişkenler üzerinden incelenecektir.

HİPOTEZLER

H1:Başkalarına güven ve duygusal yoksunluk arasında anlamlı negatif yönde ilişki vardır

H2:Onay bağımlılık ve sosyal izolasyon arasında anlamlı pozitif yönde ilişki vardır

H3:Duygu farkındalığı ve sosyal izolasyon arasında anlamlı negatif yönde ilişki vardır

H4:Onay bağımlılık ve başarısızlık arasında anlamlı pozitif yönde ilişki vardır

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1 BAĞLANMA KURAMI

Bowlby (1991), yeni doğan bebek, anne ya da bakım veren kişi ile duygusal bir bağ kurar. Bakım veren kişi onun tüm ihtiyaçlarını karşılayandır. Karnını doyuran, temizleyen, ağladığında yanında bulunan, koruyan bir kişi vardır. Onun ihtiyaçlarını karşılayan kişi ile duygusal bir bağın oluşmasını sağlayan bu ilişki bağlanma olarak tanımlanmıştır (Akt. Akgün ve Mellier, 2014).

Bowlby (1998), bebeğin bakım veren ile kurduğu ilişkide, bakım görmesi, korunması, ihtiyaçlarının karşılanması, duygusal bir yakınlık görmesi ve kendini güvende hissetmesi sonucunda kendini sevmeye değer görecektir, insanları ve dünyayı da güvenilir bir yer olarak görmesini sağlayacaktır (Çalışır, 2009). Başka bir deyişle bebeğin bakım veren ile ilişkisi, kurduğu yakınlık ve bağ, onun kendisi, başkaları ve dünya ile ilgili algılarını da etkileyecektir.

Ainsworth ve arkadaşları anne ve çocuk arasındaki bağlanmayı; güvenli, kaygılı ve kaçınan olmak üzere üç ana kategori ile sınıflandırmaktadır (Sümer, 2006).

Bağlanma figürü modeliyle yetişkin bağlanma stillerini açıklamak için Bartholomew ve Horowitz (1991), dörtlü modeli geliştirmişlerdir. Bu bağlanma stilleri, güvenli, kayıtsız, korkulu ve saplantılı stillerdir (Deniz, 2006).

Bowlby (1988) ve Ainsworth (1989)'e göre bağlanma bebeklik döneminde önemli olduğu kadar yaşamın geri kalan kısmında yani ergenlik ve yetişkinlikte de kendisini ve kişilerarası ilişkilerini etkilemektedir (Akt. Günaydın ve ark., 2005).

Bowlby'nin kuramında yer alan "içsel çalışan modeller"; çocuğun kendisi ve diğerleriyle ilgili bilişleridir. Bu da bakım veren kişinin davranışlarıyla alakalıdır. Çocuk acıktığında doyurulursa, ağladığında yanında bakım veren kişiyi bulursa, her türlü gereksinimini karşılandığını görürse veya bakım verenin ulaşılabilir, onun güvenilir biri olduğu gibi bilişsel temsilleri olur. Ya da bakım veren ihtiyaçlarını karşılamadığı durumda, ona gerektiği zaman ulaşamadığı, duygusal yakınlık göremediği durumda ise, bakım veren kişiye yönelik de tam aksi yönde bir bilişsel temsil oluşur. Kendini de sevmeye değer olmayan şekilde görecektir. Bu içsel çalışan modeller

devamlı olarak her dönem pekiştirilir. Çocukluktan ergenliğe doğru devam ederken ergenlik döneminde değişimi oldukça zor hale gelir. Ergenlerin ve erişkinlerin bu içsel çalışan modelleri kişiler arası ilişkilerinde kullandıkları görülmektedir (Morsünbül ve Çok, 2011).

Bağlanmanın, temel şemaların oluşmasında oldukça büyük etkisi vardır. Çocuk ve anne ya da bakım veren arasındaki bağlanma stili yani güvenli ya da güvensiz (kaçıngan-kaygılı) bağlanması, çocuğun güven-güvensizlik duygusunda etkili olduğu gibi, kendisi, dış dünya ve diğer insanlar ile ilgili zihninde bir takım temel varsayımların oluşmasında da etkilidir. Bu varsayımlar temel şemalar olarak adlandırılmaktadır (Yaka, 2011).

“Aralarında terminolojik farklar bulunmakla birlikte, şema kavramsallaştırmasının, Bowlby'nin (1973) bağlanma kuramına dayandığı ve şemaların bağlanma figürleri ile olan etkileşimlerin temsilleri olarak tanımlandığı izlenmektedir (Safran ve ark. 1990, Young ve ark. 1992).” (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

1.2 JEFFREY E. YOUNG'IN ŞEMA KURAMI

Young ve ark. geliştirdikleri teoriye göre şemalar, kendisi ve dünyayla ilgili bilgileri bulduran, bu bilgileri düzenlemesine temel oluşturan, genelde yaşamın erken dönemlerinde oluşan kognitif yapılardır (Bağdaçık, 2009). Şemalar, kişinin nasıl bir aile ortamında yaşadığını ve yakın çevresini göstermektedir (Özbaş, Sayın ve Coşar, 2012).

Erken yaşam dönemlerinde oluşan şemalar, kişisel deneyimler ve çevresindeki onlar için önemli olan insanlarla kurmuş olduğu özdeşim sonucu oluşur ve yaşamın ilerleyen dönemlerinde karşısına çıkan benzer deneyimler ve öğrenme yolu ile pekişip temel inançları oluşturur (Bağdaçık, 2009).

Şemalar her insanda bulunur. Fakat yaşamın ilerleyen dönemlerinde uyum bozucu hale gelebilmektedir. Young ve ark.(2003), şema kuramında çocuk ve anne/bakım veren arasındaki ilişkinin yaşamın erken dönemlerinde önemli olduğu ve bir takım temel duygusal ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği üzerinde durmaktadır. Anne ya da bakım veren ile yaşanan olumsuz deneyimler ve temel ihtiyaçların karşılanmaması veya fazla karşılanmasının sonucunda erken dönem uyum bozucu

şemalar oluşur (Akt. Yiğit ve Çelik, 2016). Erken dönem uyum bozucu şema Young (1999) tarafından ortaya konmuştur (Kömürcü ve Gör, 2016). Young(1990), kişilik bozukluğunun tedavisi için şema terapiyi geliştirmiştir (Kapçı ve Hamamcı,2010).

Young ve ark.(2003)'re göre, erken dönem uyum bozucu şemalar, çocukluk ve ergenlik döneminde gelişen anı, duygu, biliş ve bedensel duyumlardan oluşan, benlik algısını ve kişilerarası ilişkilerine yönelik algısını içeren, yaşam boyu tekrar eden örüntülerdir (Kapçı ve Hamamcı, 2010). Erken dönem uyum bozucu şemalar yaşamın erken dönemlerinde geliştiğinden katı ve değişime dirençlidir (Kırpınar, Deveci, Çamur ve Kılıç, 2014).

Young (1990,2003)' e göre şemalar yaşamın erken dönemlerinde çocukluk ve ergenlik dönemlerinde gelişen çocuğun aile ortamına yakın çevresine bilgi sağlaması, uyum sağlaması ve başa çıkmaya yönelik olması bakımından işlevsel olmaktadır (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009). Ancak yetişkinlikte yaşamda değişen çevresel koşullara rağmen bunu göz önünde bulundurmayıp şemalarına göre tepki vermeleri sonucunda uyumsuz hale gelir (Eldoğan ve Barışkan, 2014).

Şemaların işlevsiz hali yaşamın ilerleyen dönemlerinde kişilerarası ilişkilerde belirgin hale geldiği belirtiliyor (Beck, 1979; Young ve ark., 2003; Yiğit ve Çelik, 2016).

Erken dönem uyum bozucu şemaların aynı zamanda yetişkinlikteki kişilerarası ilişkilerde bir takım güçlüklerle ve bununla birlikte ilişki doyumunun düşmesine sebep olabilmektedir (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2012; Yiğit ve Çelik, 2016).

Young ve ark.(2003)'e göre erken dönem yaşantıların şemaların kökeninde önemli bir yeri vardır. Bireylerin çocukluk döneminde karşılanması gereken bir takım temel duygusal ihtiyaçlar vardır (Young ve Klosko, 2014). Bu temel ihtiyaçlar şu şekildedir;

1.2.1 TEMEL İHTİYAÇLAR

Başkalarına Güvenli Bağlanma

Bunlardan ilki güvenli bağlanma şemasıdır. Çocuk için güvende hissetmek oldukça önemlidir. Çocuğun güvenli bir aile ortamında yaşamaya ihtiyacı vardır. Çocuk fiziksel veya duygusal bir ihtiyacı olduğunda ebeveynine ulaşabilmelidir. Güvenli

bağlanma şemaları çocuğun ailesinin çocuğa nasıl davranış sergilediğini içermektedir. Çocuk sevgi, korunma ve bakım alma gibi ihtiyaçlarını çocuk aileden almalıdır. Ancak bunun yerine terk edilme veya taciz edilme, şiddet görme, duygusal olarak mesafe gören, reddedici, tutarsız davranışlar veya duygusal, fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmaması gibi durumlar yaşadıklarında oldukça zarar görürler ve kendilerini güvende hissedemezler çünkü bu olumsuz durumlar onların en yakınları tarafından gerçekleştirilmiştir. Ve en yakınından bunları gören kişi, her an sevdikleri, yakın buldukları onu terkedebilir veya incitebilir şeklinde duyguları vardır. Bu kişilerin aile kökeninde; taciz, terketme olduğu gibi bununla birlikte terketme olmasa bile kopuk, soğuk, reddedici, kısıtlayıcı, belirsiz, taşkın ya da istismar eden bir ebeveyn profiline sahip çocuklar, terk edilme, kötüye kullanılma, duygusal yoksunluk, sosyal içe çekilme, kendini kusurlu görme gibi şemalar geliştirirler (Young ve Klosko, 2014).

Özerklik, Yetenek ve Olumlu Kimlik Algısı

Çocuğun İkinci ihtiyaç duyduğu temel şema, özerklik, yetkinlik ve kimlik algısıdır. Çocuğa ebeveynleri tarafından dünyanın güvenli bir ortam olduğu ve nasıl güvende yaşanılacağı öğretilmiş, kendi kimliğini oluşturma, sorumluluk alma, çocuğun ebeveynine bağımlı halde yaşamadan, bir birey olarak hareket etme konusunda ebeveynleri cesaretlendirmiş ve ebeveynleri, çevresi tarafından da özgüvenini kırmamış olmalıdır. Ancak bunların aksi durumu olduğunda, çocuğun kendisine bir şeyleri yapma imkanı vermeden her şeyi onun yerine yapan, aşırı koruyucu, yaptığı şeyleri de önemsemeyip küçük gören gibi davranışlar sergileyen ebeveyn profiline sahip bireyler, bağımlılık, dayanıksızlık, iç içelik, başarısızlık gibi şemalar geliştirirler (Young ve Klosko, 2014).

Gerçekçi Sınırlar ve Özdenetim

Çocuğun üçüncü olarak ihtiyaç duyduğu temel şema, gerçekçi sınırlar ve özdenetimdir. Çocuğun ebeveyni çocuğun kendini kontrol ettiği durumlar oluşturmuştur ve bu durumları ödüllendirmiştir. Sorumluluk duygusunu kazandırmak adına, okul ödevlerini yapmak, günlük ev işlerinde yardımcı olmak adına bir takım işler yapmak gibi görevler vermiştir. Bununla birlikte çocuğun ebeveyni başkalarının hak ve özgürlüğüne saygı gösterip, onlara karşı sorumlulukların yerine getirmesini öğretmiştir.

Bu gibi durumlar sonucunda kendi ve diğerklerinin ihtiyaçlarını dengede tutabilmeyi sağlamış olur. ancak ebeveyni tarafından aşırı derecede serbest bırakılmış ve istediği her şeyi ebeveyni tarafından karşılanmış, denetim sağlanmamış, sınırlar gerektiğinde konmamış, başkalarının duygularını anlama ve onları önemseme konusunda teşvik edilmemiş, kendini disiplin etme öğretilmemiş olan çocuk, haklılık ve yetersiz öz denetim şemaları geliştirecektir. Bu çocukların ebeveynleri serbest, fazla müsamahalı, disiplin kurmak yerine üstünlük kurmak gibi özelliklerdedir (Young ve Klosko, 2014).

Duygularını Rahatlıkla İfade Edebilme

Çocuğun dördüncü ihtiyaç duyduğu temel şema, duygularını rahatlıkla ifade edebilmedir. Çocuğun kendini ifade etmesini sağlayan ebeveyn, çocuğun ilgi ve tercihlerini keşfetmesi teşvik edilir, duygularını ifade etmesine, eğlenmesine izin verilip, görevler ve oyun dengesini kurma konusunda teşvik edilmiştir. Eğer kendini ifade etmeyi onaylamayan ebeveyni olmuş ise, duygularını, isteklerini ve tercihlerini söylediğinde kendini suçlu hissettirilmiş ya da cezalandırılmıştır. Ebeveyn tarafından kabul görmek ancak onların istediği gibi davranmakla mümkün olmuştur. Bu tip aileye sahip bireyler boyun eğicilik, kendini feda etme ve onay arayıcılık şemaları geliştirecektir (Young ve Klosko, 2014).

Kendiliğindenlik ve Oyun/Rol Yapma

Çocuğun ihtiyaç duyduğu son temel şema, kendiliğindenlik ve rol yapmadır. Çocuğun ebeveyni mükemmeliyetçidir, bu çocuklar duygularını dürtülerini bastırmak ve ebeveynlerinin katı kural ve beklentilerine itaat etme durumundadırlar. Bu tür ebeveyn profiline sahip olan bireyler karamsarlık, duyguları bastırma, yüksek standartlar ve cezalandırıcılık şemalarını geliştirirler (Young ve ark. 2003; Akt. Sarıtaş A. ve Gençöz, 2015).

Bu ihtiyaçların karşılanması bireyin psikolojik gelişiminde, sağlıklı ve uyumlu bir birey şeklinde yetişmesinde önemli bir yeri vardır. Bu giderilmemiş ihtiyaçlar 5 temel şema alanını oluşturmuş ve bu 5 şema alanı altında da 18 erken dönem uyum bozucu şema tanımlanmıştır (Soygüt ve Çakır, 2009). Bunlar şu şekildedir;

1.2.2 Şema Alanları ve Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar

Ayrılma ve Reddedilme:

Bu alandaki şemaya sahip bireyler başkalarına güvenli bağlanamazlar. İstikrar, bakım, sevgi, ait olma, güvenlik ihtiyaçlarının giderilmeyeceğine inanırlar (Kapçı ve Hamamcı, 2010).

Terk Edilme / İstikrarsızlık Şeması

Bu şemaya sahip kişiler onlar için önemli olan kişilerle ilişkilerinde istikrarsızlık gösterirler. Onların yaşamlarında olan kişilerin bir gün ölüm veya kendilerini terketme, bırakma sebebiyle hayatlarında bulunmayacağı şeklinde duyguları vardır (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Güvensizlik / Suistimal Edilme Şeması

Bu şemaya sahip kişiler, insanların onu fırsat buldukları anda kendi istekleri için kullanacağı şeklinde bir duygusu vardır. Buna örnek olarak, insanlar kendi amaçları için, istismar etme, aldatma, küçük düşürme gibi davranışlar sergileyeceklerdir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Duygusal Yoksunluk Şeması

Bu şemaya sahip bireylerde, duygusal ilişki kurma isteğinin yeteri kadar doyurulmayacağı duygusu vardır. Bu da 3 farklı başlık altında ayrıntılandırılmıştır;

-İlgi Yoksunluğu: şevkat ve önemsenme yokluğu

-Empati Yoksunluğu: dinleme ve anlama yokluğu

-Korunma Yoksunluğu: etrafında güç ve yol göstermenin yokluğu (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Kusurluluk / Utanç Şeması

Bu şemaya sahip bireyler kendilerinde algıladıkları eksiklikle ilgili utanç duyarlar. Kendilerini, aşağı hissederler, değersiz, kusurlu olma duygusu vardır. Kendilerinde algıladıkları kusurlar kişisel ya da genel olabilir. Kişisel olarak kabul görmeyecek cinsel tutkular, bencillik, saldırgan dürtüler gibi. Genel olarak ise, sosyal becerisizlik ya da görünüm olarak iticilik örnek verilebilir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Sosyal İzolasyon / Yabancılaşma Şeması

Bu şemaya sahip bireyler kendilerini hiçbir gruba ait hissetmeyip, kendilerinin farklı olduğunu, sosyal ortamlarda farklılık gösterdiği şeklinde duygusu vardır (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Zedelenmiş Özerklik ve Kendini Ortaya Koyma:

Bu alanda şeması olan bireyler ailelerinden ayrı kalamayacaklarına ve bağımsız hareket edemeyeceklerine dair düşüncelere sahiptirler (Kapçı ve Hamamcı, 2010). Kendilerine ait bir kimlik oluşturmamışlardır çünkü özgüvenlerinin oluşması için gerekli yerlerde desteklemeyip aksine zarar verici davranışlarda bulunmuşlardır. Yetişkin olmalarına rağmen bir çocuk gibi yaşamlarına devam ederler (Young, Klosko ve Weishaar, 2009)

Bağımlılık / Yetersizlik Şeması

Bu şemaya sahip kişiler günlük sorumlulukları yerine getirebilmeleri için diğer kişilerin yardımını almaları gerektiğini düşünürler. Ancak bu şekilde yapabilecekleri hissini taşırlar (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Hastalıklar ve Zarar Görme Karşısında Dayanıksızlık Şeması

Bu şemaya sahip kişiler kötü bir şey olacak duygusu ve bununla baş edemeyeceklerine dair korkuları vardır.3 türü vardır;

-tıbbi: AIDS, kalp krizi gibi hastalıklara yakalanma

-duygusal: kontrolünü kaybetme veya çıldırma

Dışsal: kaza olması, doğal afetler gibi (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Yapışıklık / Gelişmemiş Benlik Şeması

Bu şemaya sahip kişiler başka biri olmadan hareket edemeyeceklerine inanırlar.onlar için önemli olan kişilerle aşırı yakındırlar, bu yakınlık ve ilgi kişisel ve sosyal yaşantılarını olumsuz yönde etkileyecek olsa bile devam eder (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Başarısızlık Şeması

Bu kişiler kendilerini başarısız, beceriksiz, akılsız veya yeteneksiz olduğunu düşünürler. Kendi çevreleriyle karşılaştırdıklarında okul, spor, meslek yaşantısı gibi alanlarda daha başarısız olduklarına inanırlar (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Zedelenmiş Sınırlar:

Bu alanda şeması olan bireyler başkalarının haklarını düşünmeyip, bencildirler sorumluluk sahibi değildirler. Narsist kişilik yapısına sahiptirler. Başkalarına karşı olan sözlerini yerine getirmede, başkalarının haklarına saygılı olmada, işbirliği yapma ve uzun vadeli hedeflerine ulaşmada zorluk yaşarlar. Öz disiplin veya içsel sınır geliştirmemiş bireylerdir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Hak görme / Büyüklenmecilik Şeması

Bu şemaya sahip kişiler kendilerini başkalarından üstün olduğunu sandıkları için kendilerinin ayrıcalıklarının olduğunu zannederler. Her istediğini elde etme adına başkalarının bundan görebileceği zararı umursamazlar. Empati kurmayan, sürekli talepleri olan kişilerdir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Yetersiz öz denetim / Öz-disiplin Şeması

Bu şemaya sahip kişiler kendi amaçlarına ulaşmak için, kendilerine öz denetim veya engellenme toleransı uygulayamazlar. Duygularını ve dürtülerini ifade etmeyi düzenleyemezler (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Başkalarına Yönelimlilik:

Bu alanda şeması olan bireyler kendi isteklerinin önünde başkalarının istek ve ihtiyaçlarını tutarlar. Başkalarının istek ve ihtiyaçlarının karşılanması kendi ihtiyaç ve isteklerinin karşılanmasından daha önemlidir. Onaylanma ihtiyacı vardır kişinin. Bununla birlikte ilişkinin devamı ve tepki görmeme adına bunu yaparlar. Başka insanların tercih ve istekleri doğrultusunda yaşamlarını sürdürürler (Kapçı ve Hamamcı, 2010).

Boyun Eğicilik Şeması

Bu şemaya sahip kişiler zorlandığı için kontrolün hepsini başkasına verir. Kişi için ihtiyaç ve duyguları önemli değildir. İki türü vardır;

-ihtiyaçların boyun eğmesi: Kişi istek ve ihtiyaçlarını bastırır

-duyguların boyun eğmesi: kişi duygusal tepkilerini bastırır

(Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Kendini Feda Şeması

Bu şemaya sahip kişiler, başkalarının ihtiyaçlarını yine kendilerinin mutluluğu için giderirler. Suçluluktan kurtulma, özsaygı kazanma ve o kişilerle duygusal bağını devam ettirmek gibi sebeplerle yaparlar (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Onay Arayıcılık / Tanınma Arayıcılık Şeması

bu şemaya sahip kişilerin öz saygıları diğer kişilerin tepkilerine bağlı olmaktadır. Bu şemaya sahip olan bireyler onaylanma ve tanınmaya araç olarak sosyal statü, para, başarı, görünüşleriyle oldukça ilgili haldedirler. Bu insanlar için tanınma, onay alma güvenli ve gerçek kendilik duygusu geliştirmekten önemlidir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Aşırı Tetikte Olma ve Bastırılmışlık:

Bu alanda şeması olan bireyler anda gelen duygularını ve dürtülerini baskırlar. Olumsuz günlük yaşam olaylarını karşı tetiktedirler. Eğer böyle olmazsa karamsarlık, korku, endişe duygusuna kapılırlar. Kendileriyle ilgili katı kuralları vardır ve bunları içselleştirmişlerdir. Bu katı kurallar, kendilerini ifade etme, mutlu olma, rahatlama, yakın ilişkileri gibi konulardadır (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Olumsuzluk / Karamsarlık Şeması

Bu şemaya sahip kişiler hayattaki olumlu yönleri çok görmeyip daima olumsuzlara odaklanmışlardır.(ası, ölüm, ihanet, kavga gibi).Bu kişiler yaşamlarındaki kişiler arası ilişkilerin, işlerinin bozulacağı şeklinde beklentileri vardır ve bu yüzden mali açıdan zarara uğrama, onları kötü duruma sokacak hatalar yapmaktan oldukça korkarlar. Karşlarına gelen en küçük olumsuzluğu bile abartma eğilimindedirler. (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Duyguları Bastırma / Kitleme Şeması

Bu şemaya sahip kişiler kendiliğinden oluşan duygu, eylem ve iletişimi engellerler. Bu yapma sebepleri eleştirilmekten ve dürtü kontrolünü kaybetmekten kaçınmak adına yaparlar. Bastırmanın sıklıkla görüldüğü 4 alan vardır bunlar;

-öfke bastırması

-olumlu dürtüleri bastırma (mutluluk, cinsel heyecan, duygu)

-İncinebilirliği zorlukla ifade etme

-Duyguları önemsemezken akıcılığa aşırı önem verme (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Yüksek Standartlar / Aşırı Eleştiricilik Şeması

Bu şemaya sahip kişiler kınanmaktan ve utanç duruma düşmekten kaçmak için bir takım yüksek standartları karşılama çabası içindedirler. Bu işler kendilerine ve başkalarına arşı sürekli baskı ve eleştirici bir duyguya sahip olurlar. Kişinin sağlığı, özsaygısı, ilişkileri veya bir şeylerden memnun olma durumlarında önemli derecede problemler vardır. Şema 3 farklı şekilde görülebilir bunlar;

-mükemmeliyetçilik: devamlı olarak bir şeyleri doğru, kusursuz yapma, detaylara fazlaca odaklanma

-yaşamlarında birçok konuda katı kurallar veya yapılması gereken zorunlulukların olması

-zaman ve verimlilik kaygısı

(Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Cezalandırıcılık / Acımasızlık Şeması

Bu şemaya sahip kişiler, insanların hata yaptıklarında acımasızca sertçe cezalandırılma zorunluluğu olduğu inancına sahiptirler. Kişiler yapılan hataları önde tutup, insanların hata yapabileceği, kusurlarının olduğunu, ne tür niyetle yaptığı gibi unsurları görmek istemezler (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

1.3 KİŞİLERARASI İLİŞKİ

İnsan, başka insanlarla birlikte hayatını devam ettiren, diğer insanlarla etkileşim halinde olup, tek başına değil de bir toplum içinde yaşamak isteyen bir varlıktır (Soysal ve ark.,2005). Bağlanma kuramını ortaya çıkaran Bowlby hayvanlar üzerinde gerçekleştirmiş olduğu araştırmasında elde ettiği bulgu, bebeklerin yaşamlarını devam ettirmedeki büyük etkenin, annenin var olması ve onunla birlikte olmak, ona sarılmak şeklinde olmuştur (Tüzün ve Sayar, 2006). Erdoğan (2011)'a göre insan iletişim ile vardır. Ve Korkut (1996)'ya göre de “kişilerarası ilişkiler iletişime dayalı gerçekleşir.” Yani, insan sosyal ve biyolojik olarak yaşamını devam ettirmesinde iletişim gereklidir.

İnsanın iletişim olmadan birçok eylemi gerçekleştirebilmesi mümkün olamayacaktır. Muhakemede bulunmak, etkinlik içinde olabilmek veya belli kararlar alırken iletişim hayatının içindedir. Yaşantısını devam ettirmede gerek biyolojik gerek sosyal veya muhakeme üzerine gerçekleştireceği her türlü etkinliği ve ihtiyacını iletişim kurarak yapabilir ve giderebilir. İletişim kurmaksızın bir faaliyette bulunamaz, muhakeme ederken veya bir şeyi kararlaştırırken iletişim halinde olma durumundadır. İnsan iletişim kurmazken bile, iletişim kurmak istemez haldeyken de, belli iletişim eylemlerini kullanır aslında. İletişim kurmama hali olarak “küsmek, konuşmamak, düşmanlık beslemek” gibi eylemler vardır (Erdoğan, 2011).

Marx, “Feuerbach Üzerine Tezler” adlı yazısında: *”Feuerbach, dinsel özü, insan özüne indirger. Ama insan özü; tek tek her bireyde doğuştan bulunan bir soyutlama değildir. Bu öz gerçekte toplumsal ilişkiler bütünüdür”* (Akt. Kaptanoğlu, 2009). Marx insan “özü”nü ilişkiden bağımsız tutmamıştır. Yani “öz” toplum içinde ilişkilerden soyutlanmış bir halde değildir. Bu bağlamda insanı tek olarak ele almak, tek olarak düşünebilmek mümkün değildir. İnsanın bir bağ kurma ihtiyacı vardır. Bu bağı daha bebeklik çağında annesiyle kurduğunu ve ileriki dönemlerde de insanın hep bir etkileşim, iletişim halinde olduğunu görmemiz mümkün. Bu insanın ihtiyacıdır.

Devamlı bir etkileşim, iletişim halindedir. Yaşamı devam ettirmede önemli bir unsur olarak çıkar karşımıza ilişki kurmak.

Kişilerarası ilişki: *"iki ya da daha fazla insan arasında gelişen, farklı ihtiyaçlardan kaynağını alan, tanışıklıktan samimiyete kadar farklı yoğunlukta yaşanan, karşılıklı duygusal etkileşim ve davranımlar"* şeklinde tanımlanabilmektedir (İmamoğlu ve Aydın, 2009). "Kişilerarası ilişki, insanların diğer kişilerle olan ilişkilerde yaşanan duygu, düşünce ve davranış stillerini ifade etmektedir." (Akt. Yiğit ve Çelik,2016). Kişilerarası ilişkilere ilişkin ilk deneyimler ebeveynlerle yaşanmakta, bu etkileşime ait hatıralar ve deneyimler, yaşamın ileriki dönemlerinde kurulacak ilişkilerde büyük rol oynamaktadır (Çapan, 2009). Kişilerarası ilişkililer kavramında bir "karşılıklılık" vardır. Aynı zamanda kişilerarası ilişkiler kavramı kişiler arasındaki duygu, düşünce ve davranış bileşenlerini de yansıtır (İmamoğlu ve Aydın, 2009).

Araştırmada kişilerarası ilişkiler İmamoğlu ve Aydın (2009) 'ın geliştirmiş olduğu kişilerarası ilişki boyutları ölçeği'nde meydana gelmiş olan 4 faktör üzerinde incelenecektir. Bunlar; onay bağımlılık, empati, duygu farkındalığı ve başkalarına güven.

1.3.1 Onay Bağımlılık

Onaylanma kavramı kişilerarası ilişkiler konusunda karşımıza çıkmaktadır. Onaylanma başkası tarafından yapıldığından bir ilişki söz konusudur. Sosyal bir varlık olan birey, yaşantısında onaylanma ihtiyacı duyar. Bazı kişiler ise yaşamlarında sürekli onay ihtiyacı, taktir görme ihtiyacı hissederler. Yaptığı her şeyin beğenilmesi, giyeceği kıyafet, seçeceği yemek gibi her şeyde onay almayı isterler. Bakıldığında onaylanma bir ihtiyaçtır ancak bu aşırıya gittiğinde bir sorun haline alır. Yani bağımlılığa dönüşmüş olur (Erol, 2015). Onay bağımlılıktan söz edebilmek için kişinin işlevselliğini etkileyip etkilemediğini, sıklık düzeyini, hangi ortam ve koşullarda olduğunu incelemek gerekmektedir (Bebek, 2012). Onay bağımlılığın bir sorun olma sebebi olarak, kişinin kendi benliğini yok sayarak sadece diğer insanların görüşlerine göre hareket etmesi, kendine ait bir görüşün. Düşüncenin olmamasından dolayı benlik değerinin de olmadığını gösteren bir durumdur (İmamoğlu ve Aydın, 2009). Tanhan ve Mukba, (2014)'ya göre onaylanma ihtiyacı Türk kültüründe rastlanan bir durumdur. Çünkü Türk kültüründe olan "elalem ne der?" düşüncesi insanların davranışlarını, kararlarını ve

hayatının yapısını etkilediği gözlenmektedir (Akt. Karaşar ve Öğülmüş, 2016). Örneğin bir insan elde ettiği başarıya ya da başarısızlıkta bir onay, takdir alma ihtiyacı hissettiği gibi, başarısızlıkta ise işi başaramamadan kaynaklı bir duygu ortaya çıkarken akabinde “yine başaramadı” diyecekler gibi bir düşüncede oluşabilmektedir.

Hirschfeld ve ark. (1976)’na göre kişiler arası bağımlılık; bireylerin belirli ihtiyaçları vardır. Güvenlik, yakınlık ve insanlarla iletişim halinde olmak gibi. Ve kendileri için önem taşıyan kişilerle bu ihtiyaçlar sonucunda beliren karmaşık düşünce, inanç ve duyguları göstermektedir. Düşünceler dendiğinde insanın kendine dair düşüncelerini ve diğer insanlarla kurmuş olduğu ilişkiyi kapsar. Duygular ise içine olumlu ve olumsuz şeklinde iki duyguyu alır. Olumlu duyguya örnek olarak, yakınlık, sıcaklık verilirken, olumsuz duyguya örnek, yalnızlık, boşluk hissi verilebilir. İnançlar, kişi için önem taşıyan bir yerde samimi ilişki, arkadaşlık ve çift taraflı bağımlı olma halini içermektedir. Normal bir yetişkinde bu karmaşık düşünce inanç ve duygular bulunmaktadır. Kendi içinde veya tek olarak patoloji kabul edilmez. Hirschfeld ve arkadaşlarının bu tanımı geleneksel tanımı gösterirken çağdaş tanımlara bakıldığında, Bornstein (2005)’e göre, kişilerarası bağımlılıkla ilgili çağdaş tanımlarda dört farklı kategori üzerinden gidilmektedir. Bunlar; motivasyonel, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak ele alınmıştır. Kişilerarası bağımlılığı motivasyonel olarak ele alındığında, başka kişiden onay ve destek almayla ilgili bir gereksinimden bahsedilir, bilişsel olarak, kişi kendini yeterli güce sahip olmayan, bir işe yaramayan olarak algılamaktadır. Duyuşsal olarak, bireyin herhangi birinden bağımsız bir şekilde yapması gerekeni yaparken, kaygı durumunda olması şeklinde açıklanmıştır. Son olarak davranışsal olarak kişilerarası bağımlılık, bakıcı ile kurulan ilişkiyi daha da sağlamlaştıracak şekilde kişinin kendini ortaya koymak için belirli yollara başvurma olarak açıklanabilir. Bununla birlikte kişilerarası bağımlılık kavramı ile bağlanma kavramının çokça ayırt etmede güçlük yaşandığından, Ainsworth (1972) bağlanma ve bağımlılığı şu şekilde açıklamış; yardım isteyen davranışları bağımlı davranışlar olarak tanımlarken, bağlanma davranışı ise “yakınlık arayışı” olarak tanımlanabilir (Akt. Ulusoy ve Durmuş, 2011).

Yavuzer (2010)’a göre, sıkça gözlenen ebeveyn tutumu olan koruyucu ebeveyn tutumunda çocuk sürekli kontrol edilir ve ona itina gösterilmektedir. Dolayısıyla bu çocuklar diğer insanlara oldukça bağımlıdır. Tek başına bir iş görememekte ve sosyal

gelişimi de yetersizdir (Akt. Özer, 2011).Saplantılı bağlanma stilinde olan kişilerin kendini değerli bulması, diğer insanların onu onaylamasıyla ilişkilidir. Bu kişiler, kendilerini olumsuz, başkalarını olumlu bir şekilde değerlendirirler (Çapan, 2009).

1.3.2 Empati

Empati üzerine çalışmış birçok araştırmacı vardır ancak Carl Rogers'ın empati üzerine yaptığı bir çok çalışmadan ve psikoterapide "empatik iletişim kurma becerisi" üzerine yaptığı çalışmalarıyla ünlenmiş olmasından ötürü de empati denildiğinde akla ilk gelen isimdir. Rogers çalışmaları boyunca bir çok empati kavramının tanımını yapmış olup 1970 yıllarında ulaşılmış olduğu empati üzerine görüşü, günümüzde üzerinde uzlaşmış olan empati kavramının tanımıdır (Dinçyürek, 2004). Aynı zamanda günümüzde empatinin psikoterapi ve kişilerarası ilişkilerde önemli bir unsur olmasında yine Rogers'ın çalışmalarının bir getirisidir (Dinçyürek, 2004).

Rogers yaptığı çalışmalar sonucunda empatinin bir durum olmadığını, bir süreç olduğu sonucuna varmıştır. Bu bilgi ışığında son empati tanımına ulaşmıştır.

Dökmen(1988)'a göre Rogers'ın yaptığı çalışmalar sonucunda ve birçok tanımlama da en yeni olarak vardığı, günümüzde geçerli olan ve literatürde yapılan tanımlamaların farklı cümlelerle fakat yapı olarak, Rogers'ın yaptığı tanımlama üzerinden olduğu görülmektedir. Dökmen(1988), Rogers'ın en yeni tanımlamasını şu şekilde aktarmıştır; "*Empati, danışmanın, kendini danışanın yerine koyarak, danışanın fenomenolojik dünyasına girerek, onun duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, onun hissettiklerini hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecidir*". Başka bir tanım olarak; bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi sürecine "empati" adı verilir (Rogers, 1970 ve 1983, çev. Akkoyun)

Empati de yine kişilerarası ilişki içerisinde gelişen bir unsur olarak ele alınmaktadır. Empatinin kişilerarası ilişkilerde önemi büyüktür. Dökmen(1994) empatiyi kişilerarası iletişimi kolaylaştırıcı olarak belirtmiştir. Bernett(1990)'a göre ise kişilerarası ilişkilerdeki genel iletişim becerisi konusunda empatik beceri oldukça önemli bir yeri vardır. Yani sağlıklı bir kişilerarası ilişkide empatik becerinin rolü göz ardı edilemez (Akt. Yüksel, 2004).

Kişilerarası ilişkilerdeki anlayışın fazla olması ve birbirlerine yönelik geribildirimün güçlülüğü, kişilerarasındaki etkileşimde bilgi ve duygunun karşılıklı olarak aktarılıyor olmasıyla ilişkilidir. Ve kişilerarası ilişkilerde konu alan “çok yakın olma” (intimacy) empati ile ilişkilidir (Kışlak ve Çabukça, 2002). Bireyin, kişilerarası ilişkilerinde, empatik beceri eksikinden kaynaklı problemler olabileceği belirtilmiştir (Siyez, 2015). Empatinin kişilerarası ilişkiler üzerindeki bir diğer etkisi; bireylerin birbirleri ile iyi bir ilişki kurması ve çatışmanın yaşanmamasını sağlar (Akt. Hasta ve Güler, 2013).

Donahue (1997)’e göre, empatide iç görü vardır, empati kurarak kişinin davranışlarının sebebi anlaşılabilir. Empati öğrenilebildiğinden otomatik olarak gösterilen bir davranış da değildir. Bilişsel ve duygusal kısmı vardır (Kışlak ve Çabukça, 2002). Ancak empati ve sempati birbiriyle karıştırılmamalıdır. Empati kurarak kişinin davranışlarının sebebi anlaşılır, olaylara kendini diğerini yerine koyarak anlamaya çalışması ve duyarlılık göstermesidir (Pala, 2008). Sempatide ise o kişi ile aynı duygular yaşanır. Karşısındaki kişi ile üzülmesi, onunla sinirlenmesidir.

1.3.3 Duygu Farkındalığı

İnsanlar ilişkilerini kendi duygu durumuna göre yönlendirip, oluşturmakta ve belirlemektedir. Yani kişinin duygu durumu insanlarla ilişkilerini “başlatma, sürdürme ve sonlandırma” ile ilgili olabilmekte veya ilişkinin gidişatı ve yapısı buna bağlı olabilmektedir (İmamoğlu ve Aydın, 2009). Duygu; “belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim, duyularla algılama ve his” şeklinde tanımlamaları bulunmaktadır.(<http://www.tdk.gov.tr>). Lane ve Schwartz (1987)’ e göre; duygu farkındalığı, kişinin kendi duygusunun ve diğer insanların duygusunun farkında olması, tanınması olarak tanımlanmaktadır (Akt. Kuzucu, 2008). Swinkels ve Giuliano (1995), duygusal farkındalığı yüksek olan ve duygusal farkındalığı düşük olan kişiler karşılaştırıldığı zaman, duygusal farkındalığı fazla olan insanların, daha fazla olumlu duygular yaşadıklarını, öz saygılarının fazla olduğunu, sosyal kaygının az, yaşam doyumunun fazla ve bu tür insanların daha fazla dışa dönük olduğu görülmektedir (Akt. Kuzucu, 2006)

Greenberg (2002)’e göre kişinin çevresini ve çevreyle iyi oluş ilişkisini anlamak yüksek duygusal farkındalık düzeyi ile olabilmektedir. Bununla birlikte Stanton ve

ark.'e göre (2000) sıkıntılar ile de baş etmek de yine yüksek duygusal farkındalık düzeyi ile olabilmektedir (Akt. Kuzucu, 2006).

Ciarrochi ve arkadaşlarının (2003) yaptıkları bir çalışmada duygusal farkındalığı düşük olan kişilerin, yüksek olanlara oranla daha fazla duygu duruma uyumlu yargıda buldukları bulunmuştur. Duygu durumuna uyumlu yargılarda bulunma, duygusal farkındalığı düşük olan kişilerde yüksek olanlara kıyasla daha fazladır (Akt. Kuzucu, 2006).

Fakat bununla birlikte duygu durumunun etkilerinden kendini koruyabilme becerisi ile kişinin duygu durumunun yüksek oranla farkında olmasıyla ilişkisi yoktur. Duygu durumlarına dair farkındalıkları olan kişilerin duygu durumlarını düzelttikleri saptanmıştır. Yani olumlu duygular hissettiklerinde aksine olumlu hissetmediklerini bildirmişlerdir (Ciarrochi, Caputi ve Mayer, 2003; Kuzucu, 2006).

Duyguların neler olduğuyla ilgili birçok görüş sonucunda yedi tane ana duygunun olduğu sonucuna varılmıştır. Mutluluk, hayret, korku, üzüntü, öfke, tikslenme, küçük görme olarak belirlenmiştir. Ve bunlara ek olarak utanma, nötr ifadeleri ekleme yanlısı olanlar da vardır. Bu sayılan ana duyguları yüzümüzde de görülmesi mümkündür (Kuzucu, 2006). Kuzgun (1992)'e göre kişinin duygu farkındalığının olmasıyla davranışsal değişiklikler meydana gelebilmektedir (Akt. Kuzucu, 2006). Robins ve Hall (2003)'e göre kişilerarası ilişkiler ve sosyal faktörlerde, duygusal farkındalık ve duyguları ifade etmede yaşanan sorunların negatif yönde etkisi vardır (Akt. Kuzucu,2006). Lane ve ark.(1990)'e göre duygular, sözel veya sözel olmayan bir dille ifade edilir. Ancak duyguların fark edilmesi, duyguların nasıl ifade edildiğinden daha önemlidir. Kişinin duygularını anlama ve kontrol etmede yardımcı etken olarak, kendi duygularına yönelik konuşması denilebilir (Akt. Kuyumcu ve Güven, 2012). Watson ve Clark (1984)'e göre duygular, organizmaya ait gereksinimler, yaşamaya devam etmesi, yaşadığı ortama uyum sağlayabilmesi ve gayeleri için gereken, durum ve olaylara yönelik göstermiş olduğu kısa süreli, düzenli, uyumsal reaksiyonlar olarak tanımlanmaktadır (Akt. Kuyumcu ve Güven, 2012). Kuyumcu ve Güven (2012)'e göre ise duygusal farkındalık ve duyguları ifade etmek, bahsedilen uyumsal tepkilerin psikolojik iyi oluşu artırma sebebiyle kullanabilmek açısından önemlidir. Yani psikolojik iyi oluş ile duygu farkındalığı ve duygu ifade etmenin ilişkisi olduğu söylenebilmektedir. Fakat bazı araştırmalarda bunlar arasında bir ilişki olmadığı

belirtilmektedir. Literatürde bununla ilgili farklı sonuçların olduğu görülmektedir (Kuzucu,2006). Lane ve Schwartz (1984)'e göre duygusal farkındalık; o an yaşanan duygu ile ilgili bilgisi olmasıdır. Bu, duygunun ifade edilmesinden ve yaşanmasından farklı bir durumdur. İnsanın kendini tanıması, gereksinimlerini bilmesi ve iç dünyasını tanıması duygusal farkındalığının olmasına bağlıdır. Yani duygusal farkındalık olmadan kişi kendi dünyasını ve ne tür gereksinimleri olduğunu bilemeyecektir (Akt. Kuyumcu ve Güven, 2012). Eğer bir insan kendine ait duyguları anlamakta, onları idare etmekte ve anlatmakta problem yaşıyorsa, duygu farkındalığının tam olarak gelişmediğini gösterir (Çıplak ve Atıcı, 2016). Literatüre bakıldığında, ülkemizde yapılan araştırmalarda duygusal zeka, kişilerarası ilişki ve iletişim becerileri konularında, empati ve duygu farkındalığı başlıkları ele alınmaktadır (Çıplak ve Atıcı, 2016). Bununla birlikte İmamoğlu ve Aydın (2009)'a göre kişilerarası ilişkilerin problemsiz kurulması ve kişilerarası ilişkilerdeki tatminin olması empati ve duygu farkındalığıyla bağlantılıdır.

1.3.4 Başkalarına Güven

Güven, "korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu, itimat" olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>). Başkalarına güven denildiğinde kişinin yetişkinlik dönemindeki güven duygusunu anlayabilmek için bebeklik döneminde anneyle ya da bakım verenle kurduğu ilişkiye bakılması gerekir. Anne ile kurulan güvenli ya da güvensiz bağlanma sonucu kişilerarasında ilişkilerde güven şekillenir. Literatüre bakıldığında bununla ilgili birçok bilgi bulunmaktadır. Yaka (2011)'e göre, güvenli ya da güvensiz bağlanan çocuk, kendine, diğer insanlara ve yaşama dair temel inançlarını (şemalarını) da güvenli ya da güvensiz olmasında etkendir. Riceve ve Mirzadeh (2000)'e göre de; güvensiz bağlanan çocuklar yetişkinlikte başkalarına daha az güvendikleri bu yüzden de kişisel ve kişilerarası ilişkilerde problemleri olduğu ve uyum sorunu yaşadıkları görülmektedir (Çapan, 2009). Güvenli bağlanan kişilerde, kendilerini olduğu gibi kabul ederken başkalarını da değerli ve güvenilir görmektedirler fakat kayıtsız bağlanan kişilerin başkalarına yönelik olumsuz değerlendirmeleri vardır ve ilişki kurabilme açısından başa insanlara güvenemezler (Çapan, 2009). Bununla birlikte saplantılı ve korkulu bağlananların da başkalarının güvenilirmez olduğu yönünde görüşleri vardır (Özer, 2011). Çocuğun annesi

ile kurduğu ilişki, bağlanma stilini oluşturmaktadır. Bununla birlikte ocuk kendini sevebilir/sevilmeye değer olduğunu görmesini sağlarken annesi ile kurduğu bu ilişki temelinde diğer insanların da güvenilir ya da güvenilmez olduğunu da gösteren unsur olmaktadır (zer, 2011). Ling ve Qian (2010),bağlanma ilişkileri ile sosyal beceriler öğrenildiği gibi bununla birlikte, başkalarına güven ve kendine değer verme konularını da barındırmaktadır (Akt. Özer, 2011). Belli durumlar, olaylar vasıtasıyla, kişilerarası ilişkilerde güven gelişmektedir (Asunakutlu,2002). İnsanlar ilişkiler içerisinde iken güven oluşur ve bu güven davranış, tutum, sosyal ilişki ve beklentiler ile yapılanır (Asunakutlu,2002). Güvenin olmadığı bir ilişkiyi sürdürmenin mümkün olmadığı bilinmektedir (Asunakutlu,2002). Kişilerarası ilişkilerin başarılı olması, insanın kendine ve başkasına duyduğu güvenin fazla olmasına bağlı olduğu tespit edilmiştir (Erözkan, 2009). Morgan'a göre; çocukların güven duygusunun gelişmesindeki etkenler, anne ve babanın arasındaki ilişki yani uyum ve çocuklarına göstermiş oldukları sevgidir (Koç, 2014). Kişilerarası ilişkilerde insan bu kurmuş olduğu ilişkilerde etkileyen ve etkilenen olmaktadır. İnsanın sağlıklı olması ilişkilerinin sağlıklı olmasıyla doğru orantılıdır. Bu açıdan bakıldığında da kişinin sağlıklı bir benlik algısının olması, başkalarına güvenmesi, kendi duygularını ifade etme ve başkalarını anlama gibi kabiliyetlerini daha iyiye götürmesi sağlıklı ilişkilerinin olmasına bağlıdır (Hoxha,2011).

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1 ÖRNEKLEM

Araştırmanın örneklemini İzmir ve İstanbul ilinde çeşitli üniversitelerde ve bölümlerde okuyan, farklı sosyo demografik özelliklerden 171 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin 121'i kadın, 50'si erkek öğrencidir.

2.2 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu, kişilerarası ilişki boyutları ölçeği ve Young Şema Ölçeği Kısa Form-3 kullanılmıştır.

2.2.1 Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgi formunda araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik değişkenlerini elde etme amaçlı sorulardan oluşmaktadır. Cinsiyet, yaş, medeni durum, okuduğu bölüm, aylık gelir gibi sorulardan oluşmaktadır.

2.2.2 Kişilerarası ilişki boyutları ölçeği:

Kişilerarası ilişki boyutları ölçeği İmamoğlu ve Aydın (2009) tarafından geliştirilen bir ölçektir. 53 maddeden oluşmaktadır. 5'li likert tipinde olan ölçeğin değerlendirmeleri ; "5: Tamamen Tanımlıyor", "4: Oldukça Tanımlıyor", "3: Kısmen Tanımlıyor", "2: Çok Az Tanımlıyor", "1: Hiç Tanımlamıyor" şeklindedir. Yapılan faktör analizi sonucunda 4 faktör çıkmıştır. Bu analiz sonucunda ortaya çıkan faktörler; onay bağımlılık, empati, duygu farkındalığı ve başkalarına güven şeklinde adlandırılmıştır. Güvenirlik analizlerinde kişilerarası ilişki boyutları ölçeğinin alt boyutlarının Cronbach α iç tutarlılık katsayıları .78 ile .85 aralıklarında; test-tekrar test değerleri ise .62 ile .96 arasında değiştiği görülmektedir. Kişilerarası ilişki boyutları ölçeğinde alt boyutların orta derecede ilişkili olduğu ve test toplam varyansın %36.04'ünü açıkladığı saptanmıştır. Araştırmada yapı geçerliliği dahilinde Sosyal

Beğenirlik Ölçeği kullanılmıştır ve ölçeğin sosyal beğenirlikten etkilenmediği araştırmada ortaya çıkmıştır (İmamoğlu ve Aydın, 2009).

2.2.3 Young Şema Ölçeği Kısa Form 3:

Araştırmada erken dönem uyum bozucu şemaların değerlendirilmesi amacıyla Young Şema Ölçeği Kısa Form-3 kullanılmıştır. Jeffrey young (2003) tarafından şema terapi temelinde geliştirilen bir ölçektir. 90 maddeden oluşmaktadır. 6'lı likert tipinde derecelendirilmiştir. (1=Benim için tamamıyla yanlış, 6= Beni mükemmel şekilde tanımlıyor). Ölçekte yüksek puanların çok şiddetli ve fazla miktarda uyumsuz şemaların olduğunu gösterirken, bir kesme puanının belirlenmediği belirtilmiştir.

Young'ın(2003) geliştirdiği modelde; Kopukluk ve Reddedilmişlik, Zedelenmiş Otonomi ve Kendini Ortaya Koyma, Zedelenmiş Sınırlar, Diğeri Yönelimlilik, Aşırı Tetikte Olma ve Bastırılmışlık şema alanlarını kapsayan 18 boyut bulunmaktadır.

Alt ölçekler sırasıyla, Terk Edilme/ İstikrarsızlık, Güvensizlik/Suistimal Edilme, Duyguları Bastırma, Kusurluluk/Utanma, Sosyal İzolasyon/ Yabancılaşma, Bağımlılık/Yetersizlik ,Hastalıklar ve Tehditler Karşısında Dayanıksızlık, İç İç Geçme/ Gelişmemiş Benlik, Başarısızlık, Hak Görme/Büyüklük, Yetersiz Özdenetim, Boyun Eğicilik, Kendini Feda Etme, Onay Arayıcılık, Karamsarlık, Duygusal Yoksunluk, Yüksek Standartlar/Aşırı Eleştiricilik ve Cezalandırıcılık olarak adlandırılmıştır.

Young şema ölçeği kısa form 3'ün ülkemizde geçerlik güvenirlik çalışması Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunda Equamax Rotasyonu ile yapılan temel bileşenler analiz sonucunda ortaya 14 faktör üzerine üst-sıra faktör analizi yapılmış ve 5 faktörlü yapının uygun olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan faktör analizi sonucunda, Zedelenmiş Otonomi, Kopukluk, Yüksek Standartlar, Diğeri Yönelimlilik ve Zedelenmiş Sınırlar şeklinde 5 şema alanı tespit edilmiştir. Bu 5 şema alanında yer alan 14 faktör: "Duygusal yoksunluk (faktör yüklerine göre maddeler sırasıyla 55, 19, 37, 73, 1), Başarısızlık (6, 60, 78, 24, 42, 33), Karamsarlık (35, 17, 8, 26, 80), Sosyal İzolasyon/Güvensizlik (58, 4, 76, 3, 57, 75, 40), Duyguları bastırma (30, 84, 12, 66, 48), Onay arayıcılık (88, 52, 70, 56, 34, 16), İç iç Geçme/Bağımlılık (63, 81, 9, 79, 7, 64, 10, 25, 82),

Ayrıcalık/Yetersiz özdenetim (68, 69, 15, 50, 32, 51, 22), Kendini feda etme (83, 47, 29, 65, 11), Terk Edilme (2, 20, 38, 28, 74), Cezalandırılma (54, 72, 18, 53, 49, 89), Kusurluluk (90, 41, 23, 43, 59, 77), Hastalıklar/Tehditler Karşısında Dayanıksızlık (62, 71, 44, 21, 39), Yüksek Standartlar (13, 31, 14).

Alt ölçeklerde iç tutarlılık kat sayısı $\alpha = .63-.80$ arasında değişirken, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları $\alpha = .53-.81$ arasında değişmektedir. Ölçeğin orta düzeyde iç tutarlılık katsayısı olduğu saptanmıştır. Toplam varyansın ise % 49.11'ini açıkladığı tespit edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliği temel bileşenler ve betimleyici faktör analizi ile yapılmıştır (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

2.3 VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Betimleyici istatistikleri için frekans ve descriptive, bağımlı değişkenler arası ilişkinin incelenmesi için korelasyon, cinsiyet kategorileri ile faktör toplam puanlarının karşılaştırılması için t-Testi ve üçten fazla kategorili değişkenlerin faktör toplam puanlarının karşılaştırılması için ANOVA analizi kullanılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1 DEMOGRAFİK BİLGİLERE AİT BULGULAR

Tablo 1 örneklemin Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından Dağılımı

Değişkenler		Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	121	70,8
	Erkek	50	29,2
Toplam		171	100,0
Medeni Durum	Evli	19	11,1
	Bekar	135	78,9
	Boşanmış	1	,6
	İlişkisi Var	16	9,4
Toplam		171	100,0
Yaşadığımız Şehir	Metropol (İstanbul)	80	46,8
	Büyükşehir	81	47,4
	Şehir	10	5,8
Toplam		171	100,0
Kaldığı Yer	Ailele Birlikte	79	46,2
	Öğrenci Evi	63	36,8
	Yurt	26	15,2
	Diğer	3	1,8
Toplam		171	100,0
Aylık Gelir	0-500	73	42,7
	501-1000	31	18,1
	1001-3000	44	25,7
	3001-5000	14	8,2
	5001 tl ve üzeri	9	5,3
Toplam		171	100,0
Yaş Grupları	21 yaş ve altı	31	18,1
	22-24 yaş arası	111	64,9
	25 yaş ve üzeri	29	17,0
Toplam		171	100,0
Anne/Baba	Sağ	159	93,0
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	4,1
	Anne/Baba Ayrı	5	2,9
Toplam		171	100,0
Bölüm	İlahiyat	84	49,1
	Hukuk	15	8,8
	Mühendislik	13	7,6
	Psikoloji	7	3,8
	Diğer	56	30,8
Toplam		171	100,0

Yapılan araştırmada katılımcıların 121'i kadın (%70,8) ve 50'si erkek (%29,2) tir. Evli olan 19 kişi (%11,1), bekar olan 135 kişi (%78,9), boşanmış olan 1 kişi (%0,6) ve ilişkisi olan 16 kişi (%9,4) vardır. Yaşadığı şehir Metropol (İstanbul) olan 80 kişi (%46,8), büyükşehir olan 81 kişi (%47,4) ve şehir olan 10 kişi (%5,8) vardır. Ailesi ile birlikte yaşamakta olan 79 kişi (%46,2), öğrenci evinde yaşamakta olan 63 kişi (%36,8), yurttta yaşamakta olan 26 kişi (%15,2) ve diğer seçeneğini işaretlemiş olan 3 kişi (%1,8) vardır. 0-500 tl aralığında geliri olan 73 kişi (%42,7), 501-1000 tl aralığında geliri olan 31 kişi (%18,1), 1001-3000 tl aralığında geliri olan 44 kişi (%25,7), 3001-5000 tl aralığında geliri olan 14 kişi (%8,2) ve 5001 tl ve üzerinde geliri olan 9 kişi (%5,3) vardır. 21 yaş ve altında olan 31 kişi (%18,1), 22-24 yaş arasında olan 111 kişi (%64,9) ve 25 yaş ve üzerinde olan 29 kişi (%17) vardır. Anne-baba sağ olan 159 kişi (%93), vefat etmiş olan 7 kişi (%4,1) ve ayrı olan 5 kişi (%2,9) vardır. İlahiyat öğrencisi olan 84 kişi (%49,1), hukuk öğrencisi olan 15 kişi (%8,8), mühendislik öğrencisi olan 13 kişi (%7,6), psikoloji öğrencisi olan 7 kişi (%3,8) ve diğer bölümlerin öğrencisi olan 56 kişi (%30,8) vardır.

3.2 HİPOTEZ TESTLERİNE AİT BULGULAR

Tablo 2. Araştırma Ölçeklerinin Toplam Puanlarının Betimleyici İstatistik Değerleri

Değişkenler	n	En Küçük Değer	En Büyük Değer	Ortalama	SS
Onay Bağımlılık Toplam Puanı	171	27,00	70,00	48,00	8,920
Empati Toplam Puanı	171	9,00	34,00	18,11	5,117
Başkalarına Güven Toplam Puanı	171	20,00	71,00	40,09	8,742
Duygu Farkındalığı Toplam Puanı	171	16,00	61,00	33,57	8,001
Duygusal Yoksunluk Toplam Puanı	171	5,00	28,00	7,92	4,320
Başarısızlık Toplam Puanı	171	6,00	36,00	10,50	5,703
Karamsarlık Toplam Puanı	171	4,00	29,00	10,16	5,232
Sosyal İzolasyon Güvensizlik Toplam Puanı	171	7,00	36,00	13,91	6,624
Duyguları Bastırma Toplam Puanı	171	5,00	29,00	9,96	5,208
Onay Arayıcılık Toplam Puanı	171	6,00	36,00	17,08	6,674
İç İçe Geçme Bağımlılık Toplam Puanı	171	9,00	45,00	14,30	7,086
Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim Toplam Puanı	171	7,00	41,00	20,61	7,301
Kendini Feda Toplam Puanı	171	5,00	30,00	13,52	5,468
Terkedilme Toplam Puanı	171	5,00	28,00	7,84	4,128
Cezalandırılma Toplam Puanı	171	6,00	34,00	18,01	6,556
Kusurluluk Toplam Puanı	171	6,00	31,00	8,85	4,808
Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Toplam Puanı	171	5,00	22,00	9,16	4,301
Yüksek Standartlar Toplam Puanı	171	3,00	18,00	7,83	3,742

Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği; Onay Bağımlılık Toplam Puanı 27-70 puan aralığında (Ortalama=48,00±8,920 puan), Empati Toplam Puanı 9-34 puan aralığında (Ortalama=18,11±5,117 puan), Başkalarına Güven Toplam Puanı 20-71 puan aralığında (Ortalama=40,09±8,7421 puan), Duygu Farkındalığı Toplam Puanı 16-61 puan aralığında (Ortalama=33,57±8,001 puan) bulunmuştur.

Young Şema Ölçeği; Duygusal Yoksunluk Toplam Puanı 5-28 puan aralığında (Ortalama=7,92±4,320 puan), Başarısızlık Toplam Puanı 6-36 puan aralığında (Ortalama=10,50±5,703 puan), Karamsarlık Toplam Puanı 4-29 puan aralığında (Ortalama=10,16±5,232 puan), Sosyal İzolasyon Güvensizlik Toplam Puanı 7-36 puan aralığında (Ortalama=13,91±6,624 puan), Duyguları Bastırma Toplam Puanı 5-29 puan aralığında (Ortalama=9,96±5,208 puan), Onay Arayıcılık Toplam Puanı 6-36 puan aralığında (Ortalama=17,08±6,674 puan), İç İç Geçme Bağımlılık Toplam Puanı 9-45 puan aralığında (Ortalama=14,30±7,086 puan), Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim Toplam Puanı 7-41 puan aralığında (Ortalama=20,61±7,301 puan), Kendini Feda Toplam Puanı 5-30 puan aralığında (Ortalama=13,52±5,468 puan), Terkedilme Toplam Puanı 5-28 puan aralığında (Ortalama=7,84±4,128 puan), Cezalandırılma Toplam Puanı 6-34 puan aralığında (Ortalama=18,01±6,556 puan), Kusurluluk Toplam Puanı 6-31 puan aralığında (Ortalama=8,85±4,808 puan), Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Toplam Puanı 5-22 puan aralığında (Ortalama=9,16±4,301 puan), Yüksek Standartlar Toplam Puanı 3-18 puan aralığında (Ortalama=7,83±3,742 puan) bulunmuştur.

Tablo 3. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktör Toplam Puanları için Cinsiyet Değişkeni Kategorileri Açısından Farklı Gruplar Açısından t-Testi Analizi Karşılaştırma Sonuçları

Toplam puan	Kategoriler	Kişi Sayısı	Ortalama	SS	t	Serbestlik Derecesi	p
Onay Bağımlılık Toplam Puanı	Kadın	121	48,9174	9,57043	2,443	129,368	,016
	Erkek	50	45,7800	6,68013			
Empati Toplam Puanı	Kadın	121	17,4711	5,03335	-2,587	169	,011
	Erkek	50	19,6600	5,03299			
Başkalarına Güven Toplam Puanı	Kadın	121	39,9091	9,11043	-,415	169	,679
	Erkek	50	40,5200	7,84867			
Duygu Farkındalığı Toplam Puanı	Kadın	121	33,0579	8,34895	-1,298	169	,196
	Erkek	50	34,8000	7,01602			

Çalışmaya katılan kadın ve erkeklerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(129,368)=2,443$; $p<0,05$. Kadınların kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları erkeklerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği empati faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-2,587$; $p<0,05$. Erkeklerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği empati faktörü toplam puan ortalamaları kadınların kişilerarası ilişki boyutları ölçeği empati faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Tablo 4. Young Şema Ölçeği Faktör Toplam Puanları için Cinsiyet Değişkeni Kategorileri Açısından Farklı Gruplar Açısından t-Testi Analizi Karşılaştırma Sonuçları

Toplam puan	Kategoriler	n	Ortalama	SS	t	Serbestlik Derecesi	P
Duygusal Yoksunluk Toplam Puanı	Kadın	121	7,28	3,933	-2,821	77,036	,006
	Erkek	50	9,46	4,841			
Başarısızlık Toplam Puanı	Kadın	121	9,83	5,342	-2,395	169	,018
	Erkek	50	12,10	6,264			
Karamsarlık Toplam Puanı	Kadın	121	9,85	5,346	-1,194	169	,234
	Erkek	50	10,90	4,917			
Sosyal İzolasyon Güvensizlik Toplam Puanı	Kadın	121	12,93	6,194	-3,087	169	,002
	Erkek	50	16,28	7,080			
Duyguları Bastırma Toplam Puanı	Kadın	121	9,38	5,209	-2,289	169	,023
	Erkek	50	11,36	4,981			
Onay Arayıcılık Toplam Puanı	Kadın	121	16,28	6,808	-2,459	169	,015
	Erkek	50	19,00	5,973			
İç İç Geçme Bağımlılık Toplam Puanı	Kadın	121	12,93	6,106	-3,649	72,536	,000
	Erkek	50	17,62	8,189			
Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim Toplam Puanı	Kadın	121	19,45	7,186	-3,307	169	,001
	Erkek	50	23,40	6,872			
Kendini Feda Toplam Puanı	Kadın	121	12,73	5,257	-3,021	169	,003
	Erkek	50	15,44	5,544			
Terkedilme Toplam Puanı	Kadın	121	7,08	3,460	-3,489	69,537	,001
	Erkek	50	9,74	4,960			
Cezalandırılma Toplam Puanı	Kadın	121	17,34	6,494	-2,109	169	,036
	Erkek	50	19,64	6,480			
Kusurluluk Toplam Puanı	Kadın	121	8,02	3,916	-3,061	66,512	,003
	Erkek	50	10,86	6,068			
Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Toplam Puanı	Kadın	121	8,50	3,960	-3,216	169	,002
	Erkek	50	10,76	4,697			
Yüksek Standartlar Toplam Puanı	Kadın	121	7,32	3,548	-2,818	169	,005
	Erkek	50	9,06	3,946			

Çalışmaya katılan kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(77,036)=-2,821$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-2,395$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği sosyal izolasyon güvensizlik faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-3,087$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği sosyal izolasyon güvensizlik faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği sosyal izolasyon güvensizlik faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-2,289$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-2,289$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği iç içe geçme bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-3,689$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği iç içe geçme bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği iç içe geçme bağımlılık faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği ayrıcalıklılık/yetersiz öz denetim faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-3,307$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği ayrıcalıklılık/yetersiz öz denetim faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği ayrıcalıklılık/yetersiz öz denetim faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği kendi feda faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-3,021$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği kendi feda faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği kendi feda faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği terkedilme faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(69,537)=-3,489$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği terkedilme faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği terkedilme faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği cezalandırılma faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-2,109$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği cezalandırılma faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği cezalandırılma faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği kusurluluk faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(66,512)=-3,061$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği kusurluluk faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği kusurluluk faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği tehditlere karşı dayanıksızlık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-3,216$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği tehditlere karşı dayanıksızlık faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği tehditlere karşı dayanıksızlık faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Kadın ve erkeklerin Young şema ölçeği yüksek standartlar faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $t(169)=-2,818$; $p<0,05$. Erkeklerin Young şema ölçeği yüksek standartlar faktörü toplam puan ortalamaları kadınların Young şema ölçeği yüksek standartlar faktörü toplam puan ortalamalarından yüksektir.

Tablo 5. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Yaş Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Yaş	n	Ortalama	SS	F	p
Onay Bağımlılık Toplam Puanı	21 yaş ve altı	31	47,71	7,652	3,240	,042
	22-24 yaş	111	47,10	8,925		
	25 yaş ve üzeri	29	51,76	9,459		
	Toplam	171	48,00	8,920		
Empati Toplam Puanı	21 yaş ve altı	31	19,55	5,085	1,955	,145
	22-24 yaş	111	18,00	5,127		
	25 yaş ve üzeri	29	17,00	4,935		
	Toplam	171	18,11	5,117		
Başkalarına Güven Toplam Puanı	21 yaş ve altı	31	43,45	6,043	6,240	,002
	22-24 yaş	111	40,28	9,114		
	25 yaş ve üzeri	29	35,76	8,153		
	Toplam	171	40,09	8,742		
Duygu Farkındalığı Toplam Puanı	21 yaş ve altı	31	34,00	7,651	2,078	,128
	22-24 yaş	111	34,16	8,107		
	25 yaş ve üzeri	29	30,83	7,644		
	Toplam	171	33,57	8,001		

Yapılan araştırmada yaş değişkeni kategorileri ile kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,168)=3,240$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre 22-24 yaş aralığında olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları, 25 yaş ve üzerinde olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. 25 yaş ve üzerinde olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve 22-24 yaş aralığında olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Yaş değişkeni kategorileri ile kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,168)=6,240$; $p<0,05$.

Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre 25 yaş ve üzerinde olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları, 21 yaş ve altında olan ve 22-24 yaş aralığında olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. 21 yaş ve altında olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve 25 yaş ve üzerinde olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 6. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Yaşanılan Yer Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Yaşanılan Yer	n	Ortalama	SS	F	p
Duygusal Yoksunluk Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	8,00	4,11	,952	,388
	Büyükşehir	81	7,63	4,40		
	Şehir	10	9,60	5,36		
	Toplam	171	7,92	4,32		
Başarısızlık Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	10,84	6,24	3,259	,041
	Büyükşehir	81	9,69	4,40		
	Şehir	10	14,30	8,82		
	Toplam	171	10,50	5,70		
Karamsarlık Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	9,63	4,68	2,398	,094
	Büyükşehir	81	10,28	5,66		
	Şehir	10	13,40	5,10		
	Toplam	171	10,16	5,23		
Sosyal İzolasyon Güvensizlik Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	13,83	6,92	1,611	,203
	Büyükşehir	81	13,54	6,13		
	Şehir	10	17,50	7,65		
	Toplam	171	13,91	6,62		
Duyguları Bastırma Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	10,88	5,60	5,509	,005
	Büyükşehir	81	8,69	4,03		
	Şehir	10	12,90	7,85		
	Toplam	171	9,96	5,21		
Onay Arayıcılık Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	17,86	6,61	1,204	,303
	Büyükşehir	81	16,25	6,53		
	Şehir	10	17,50	8,15		
	Toplam	171	17,08	6,67		
İç İçe Geçme Bağımlılık Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	14,95	7,31	2,516	,084
	Büyükşehir	81	13,23	6,26		
	Şehir	10	17,80	10,20		
	Toplam	171	14,30	7,09		
Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	21,30	7,29	1,770	,173
	Büyükşehir	81	19,60	7,13		
	Şehir	10	23,20	8,16		
	Toplam	171	20,61	7,30		
Kendini Feda Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	13,39	5,76	,103	,902
	Büyükşehir	81	13,57	5,31		
	Şehir	10	14,20	4,69		
	Toplam	171	13,52	5,47		

Terkedilme Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	7,85	4,16	1,705	,185
	Büyükşehir	81	7,56	4,08		
	Şehir	10	10,10	3,96		
	Toplam	171	7,84	4,13		
Cezalandırılma Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	17,54	6,62	1,331	,267
	Büyükşehir	81	18,10	6,43		
	Şehir	10	21,10	6,89		
	Toplam	171	18,01	6,56		
Kusurluluk Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	9,08	4,88	2,032	,134
	Büyükşehir	81	8,31	4,27		
	Şehir	10	11,40	7,41		
	Toplam	171	8,85	4,81		
Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	9,08	4,25	1,465	,234
	Büyükşehir	81	8,96	4,25		
	Şehir	10	11,40	4,93		
	Toplam	171	9,16	4,30		
Yüksek Standartlar Toplam Puanı	Metropol (İstanbul)	80	8,33	3,96	1,385	,253
	Büyükşehir	81	7,35	3,46		
	Şehir	10	7,80	3,99		
	Toplam	171	7,83	3,74		

Yaşanılan yer kategorileri ile Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,168)=3,259$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre yaşadığı yer büyükşehir olan kişilerin Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamaları, yaşadığı yer şehir olan kişilerin Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Yaşadığı yer şehir olan kişilerin Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve yaşadığı yer büyükşehir olan kişilerin Young şema ölçeği başarısızlık faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Yaşanılan yer kategorileri ile Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,168)=5,509$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre yaşadığı yer büyükşehir olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları, yaşadığı yer Metropol (İstanbul) olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Yaşadığı yer şehir olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve yaşadığı yer büyükşehir olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 7. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Kalınan Yer Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Kalınan Yer	n	Ortalama	SS	F	p
Onay Bağımlılık Toplam Puanı	Ailemle Birlikte	79	49,52	9,07	2,247	,085
	Öğrenci Evi	63	46,29	9,15		
	Yurt	26	46,81	7,18		
	Diğer	3	54,33	7,09		
	Toplam	171	48,00	8,92		
Empati Toplam Puanı	Ailemle Birlikte	79	17,92	4,64	,907	,439
	Öğrenci Evi	63	18,38	6,04		
	Yurt	26	18,54	4,07		
	Diğer	3	13,67	3,21		
	Toplam	171	18,11	5,12		
Başkalarına Güven Toplam Puanı	Ailemle Birlikte	79	39,84	8,55	3,712	,013
	Öğrenci Evi	63	41,29	8,82		
	Yurt	26	39,73	7,99		
	Diğer	3	24,67	5,51		
	Toplam	171	40,09	8,74		
Duygu Farkındalığı Toplam Puanı	Ailemle Birlikte	79	32,63	7,93	,734	,533
	Öğrenci Evi	63	34,49	8,27		
	Yurt	26	34,31	7,96		
	Diğer	3	32,33	2,31		
	Toplam	171	33,57	8,00		

Yapılan araştırmada kalınan yer değişkeni kategorileri ile kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(3,167)=3,712$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre diğer seçeneğini işaretlemiş kişilerin kişilerarası ilişki boyutları başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları, ailesi ile birlikte, öğrenci evinde ve yurttan kalan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Öğrenci evinde kalan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve diğer seçeneğini işaretlemiş olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 8. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Medeni Durum Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Medeni Durum	n	Ortalama	SS	F	p
Onay Bağımlılık Toplam Puanı	Evli	19	52,95	9,21	3,494	,033
	Bekar	135	47,26	9,00		
	İlişkisi Var	16	48,50	6,34		
	Toplam	170	48,01	8,94		

Empati Toplam Puanı	Evli	19	17,42	5,09	,459	,633
	Bekar	135	18,36	5,18		
	İlişkisi Var	16	17,44	4,32		
	Toplam	170	18,16	5,08		
Başkalarına Güven Toplam Puanı	Evli	19	36,26	7,39	2,217	,112
	Bekar	135	40,44	8,78		
	İlişkisi Var	16	41,69	9,44		
	Toplam	170	40,09	8,77		
Duygu Farkındalığı Toplam Puanı	Evli	19	31,00	7,74	1,503	,226
	Bekar	135	34,07	8,07		
	İlişkisi Var	16	32,13	7,61		
	Toplam	170	33,54	8,02		

Yapılan araştırmada medeni durum kategorileri ile kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,167)=3,494$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre evli olan kişilerin onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları, bekar olan kişilerin onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Evli olan kişilerin onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek, bekar olan kişilerin onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 9. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Medeni Durum Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Medeni Durum	n	Ortalama	SS	F	p
Duygusal Yoksunluk Toplam Puanı	Evli	19	7,53	4,43	1,154	,318
	Bekar	135	8,16	4,45		
	İlişkisi Var	16	6,50	2,78		
	Toplam	170	7,94	4,33		
Başarısızlık Toplam Puanı	Evli	19	8,11	3,80	1,984	,141
	Bekar	135	10,87	6,01		
	İlişkisi Var	16	10,44	4,29		
	Toplam	170	10,52	5,71		
Karamsarlık Toplam Puanı	Evli	19	8,00	3,46	2,373	,096
	Bekar	135	10,30	5,27		
	İlişkisi Var	16	11,69	6,19		
	Toplam	170	10,17	5,24		
Sosyal İzolasyon Güvensizlik Toplam Puanı	Evli	19	11,63	4,74	1,312	,272
	Bekar	135	14,21	6,86		
	İlişkisi Var	16	14,44	6,33		
	Toplam	170	13,94	6,63		
Duyguları Bastırma Toplam Puanı	Evli	19	7,37	2,45	2,749	,067
	Bekar	135	10,33	5,40		
	İlişkisi Var	16	10,19	5,33		
	Toplam	170	9,98	5,21		

Onay Arayıcılık Toplam Puanı	Evli	19	13,53	5,37	3,560	,031
	Bekar	135	17,42	6,51		
	İlişkisi Var	16	18,88	8,20		
	Toplam	170	17,12	6,66		
İç İçe Geçme Bağımlılık Toplam Puanı	Evli	19	12,21	5,13	1,230	,295
	Bekar	135	14,75	7,45		
	İlişkisi Var	16	13,38	5,58		
	Toplam	170	14,34	7,10		
Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim Toplam Puanı	Evli	19	19,58	5,91	,201	,818
	Bekar	135	20,70	7,61		
	İlişkisi Var	16	20,81	6,52		
	Toplam	170	20,58	7,31		
Kendini Feda Toplam Puanı	Evli	19	12,47	4,75	1,477	,231
	Bekar	135	13,45	5,56		
	İlişkisi Var	16	15,56	5,42		
	Toplam	170	13,54	5,48		
Terkedilme Toplam Puanı	Evli	19	6,79	2,92	,715	,491
	Bekar	135	8,00	4,23		
	İlişkisi Var	16	7,94	4,58		
	Toplam	170	7,86	4,13		
Cezalandırılma Toplam Puanı	Evli	19	18,21	6,37	,724	,486
	Bekar	135	17,79	6,69		
	İlişkisi Var	16	19,88	5,81		
	Toplam	170	18,04	6,57		
Kusurluluk Toplam Puanı	Evli	19	7,63	3,22	,758	,470
	Bekar	135	9,03	5,03		
	İlişkisi Var	16	8,44	4,46		
	Toplam	170	8,82	4,81		
Tehditlere Karşı Dayanısızlık Toplam Puanı	Evli	19	7,74	3,71	1,251	,289
	Bekar	135	9,32	4,39		
	İlişkisi Var	16	9,69	4,14		
	Toplam	170	9,18	4,31		
Yüksek Standartlar Toplam Puanı	Evli	19	7,00	3,16	1,021	,363
	Bekar	135	7,86	3,70		
	İlişkisi Var	16	8,81	4,62		
	Toplam	170	7,85	3,74		

Medeni durum kategorileri ile Young şema ölçeği onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,167)=3,560$; $p<0,05$.

Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre evli olan kişilerin Young şema ölçeği onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamaları, bekar ve ilişkisi olan kişilerin Young şema ölçeği

onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. İlişkisi olan kişilerin Young şema ölçeği onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve bekar olan kişilerin Young şema ölçeği onay arayıcılık faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Boşanmış olan 1 kişi varyansların homojenliği sağlanamadığı için analiz dışı tutulmuştur.

Tablo 10. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Anne/Baba Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Anne/Baba	n	Ortalama	SS	F	p
Duygusal Yoksunluk Toplam Puanı	Sağ	170	7,65	3,870	5,692	,004
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	11,29	7,319		
	Ayrı	5	12,60	8,764		
	Toplam	182	7,93	4,309		
Başarısızlık Toplam Puanı	Sağ	170	10,41	5,455	,732	,482
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	13,00	9,092		
	Ayrı	5	10,20	3,899		
	Toplam	182	10,50	5,578		
Karamsarlık Toplam Puanı	Sağ	170	10,01	5,012	,817	,444
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	10,29	6,422		
	Ayrı	5	13,00	8,456		
	Toplam	182	10,10	5,162		
Sosyal İzolasyon Güvensizlik Toplam Puanı	Sağ	170	13,65	6,154	2,736	,068
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	16,43	9,693		
	Ayrı	5	19,80	11,498		
	Toplam	182	13,93	6,532		
Duyguları Bastırma Toplam Puanı	Sağ	170	9,78	4,840	5,230	,006
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	12,86	7,988		
	Ayrı	5	16,40	8,173		
	Toplam	182	10,08	5,192		
Onay Arayıcılık Toplam Puanı	Sağ	170	16,69	6,458	,860	,425
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	18,57	7,786		
	Ayrı	5	20,00	9,670		
	Toplam	182	16,85	6,590		
İç İçe Geçme Bağımlılık Toplam Puanı	Sağ	170	14,16	6,683	1,244	,291
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	18,14	12,469		
	Ayrı	5	12,60	7,503		
	Toplam	182	14,27	6,984		
Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim Toplam Puanı	Sağ	170	20,24	7,158	1,656	,194
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	23,29	6,626		
	Ayrı	5	25,20	12,518		
	Toplam	182	20,49	7,330		
Kendini Feda Toplam Puanı	Sağ	170	13,44	5,377	1,258	,287
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	16,71	3,817		
	Ayrı	5	12,80	9,654		
	Toplam	182	13,54	5,473		
Terkedilme Toplam Puanı	Sağ	170	7,58	3,617	2,988	,053
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	10,43	6,729		
	Ayrı	5	10,60	9,864		
	Toplam	182	7,77	4,050		

Cezalandırılma Toplam Puanı	Sağ	170	17,65	6,177	2,007	,137
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	21,29	6,824		
	Ayrı	5	21,80	13,255		
	Toplam	182	17,91	6,479		
Kusurluluk Toplam Puanı	Sağ	170	8,58	4,245	2,731	,068
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	10,57	8,324		
	Ayrı	5	13,00	10,296		
	Toplam	182	8,77	4,703		
Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Toplam Puanı	Sağ	170	8,99	4,012	1,406	,248
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	11,29	6,824		
	Ayrı	5	10,80	6,648		
	Toplam	182	9,13	4,222		
Yüksek Standartlar Toplam Puanı	Sağ	170	7,63	3,661	,436	,647
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	8,71	5,438		
	Ayrı	5	8,60	3,209		
	Toplam	182	7,70	3,714		

Anne/baba kategorileri ile Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,179)=5,692$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları, anne babası vefat etmiş ve ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Anne babası ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Anne/baba kategorileri ile Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,179)=5,230$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları, anne babası ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Anne babası ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 11. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Faktörlerinin Anne/Baba Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Anne/Baba	n	Ortalama	SS	F	p
Onay Bağımlılık Toplam Puanı	Sağ	159	48,09	9,01	,190	,827
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	47,71	8,12		
	Ayrı	5	45,60	8,11		
	Toplam	171	48,00	8,92		
Empati Toplam Puanı	Sağ	159	18,11	5,08	,010	,990
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	18,00	7,07		
	Ayrı	5	18,40	4,39		
	Toplam	171	18,11	5,12		
Başkalarına Güven Toplam Puanı	Sağ	159	39,83	8,33	4,677	,011
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	37,86	10,65		
	Ayrı	5	51,40	12,86		
	Toplam	171	40,09	8,74		
Duygu Farkındalığı Toplam Puanı	Sağ	159	33,40	7,66	2,642	,074
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	31,86	10,54		
	Ayrı	5	41,40	12,38		
	Toplam	171	33,57	8,00		

Yapılan araştırmada anne/baba değişkeni kategorileri ile kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,168)=4,677$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre anne-babası ayrı olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları, anne-babası sağ ve anne babası vefat etmiş kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Anne-babası ayrı olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek anne babası vefat etmiş olan kişilerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği başkalarına güven faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 12. Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Anne/Baba Değişkeni Kategorileri Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi

Toplam Puanlar	Anne/Baba	n	Ortalama	SS	F	p
Duygusal Yoksunluk Toplam Puanı	Sağ	159	7,62	3,85	5,738	,004
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	11,29	7,32		
	Ayrı	5	12,60	8,76		
	Toplam	171	7,92	4,32		
Başarısızlık Toplam Puanı	Sağ	159	10,40	5,58	,703	,496
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	13,00	9,09		
	Ayrı	5	10,20	3,90		
	Toplam	171	10,50	5,70		

Karamsarlık Toplam Puanı	Sağ	159	10,06	5,08	,764	,467
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	10,29	6,42		
	Ayrı	5	13,00	8,46		
	Toplam	171	10,16	5,23		
Sosyal İzolasyon Güvensizlik Toplam Puanı	Sağ	159	13,61	6,23	2,699	,070
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	16,43	9,69		
	Ayrı	5	19,80	11,50		
	Toplam	171	13,91	6,62		
Duyguları Bastırma Toplam Puanı	Sağ	159	9,63	4,82	5,504	,005
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	12,86	7,99		
	Ayrı	5	16,40	8,17		
	Toplam	171	9,96	5,21		
Onay Arayıcılık Toplam Puanı	Sağ	159	16,92	6,55	,698	,499
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	18,57	7,79		
	Ayrı	5	20,00	9,67		
	Toplam	171	17,08	6,67		
İç İçe Geçme Bağımlılık Toplam Puanı	Sağ	159	14,19	6,78	1,196	,305
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	18,14	12,47		
	Ayrı	5	12,60	7,50		
	Toplam	171	14,30	7,09		
Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim Toplam Puanı	Sağ	159	20,35	7,12	1,573	,210
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	23,29	6,63		
	Ayrı	5	25,20	12,52		
	Toplam	171	20,61	7,30		
Kendini Feda Toplam Puanı	Sağ	159	13,40	5,36	1,279	,281
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	16,71	3,82		
	Ayrı	5	12,80	9,65		
	Toplam	171	13,52	5,47		
Terkedilme Toplam Puanı	Sağ	159	7,64	3,68	2,732	,068
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	10,43	6,73		
	Ayrı	5	10,60	9,86		
	Toplam	171	7,84	4,13		
Cezalandırılma Toplam Puanı	Sağ	159	17,75	6,25	1,854	,160
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	21,29	6,82		
	Ayrı	5	21,80	13,26		
	Toplam	171	18,01	6,56		
Kusurluluk Toplam Puanı	Sağ	159	8,64	4,34	2,504	,085
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	10,57	8,32		
	Ayrı	5	13,00	10,30		
	Toplam	171	8,85	4,81		
Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Toplam Puanı	Sağ	159	9,01	4,09	1,317	,271
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	11,29	6,82		
	Ayrı	5	10,80	6,65		
	Toplam	171	9,16	4,30		
Yüksek Standartlar Toplam Puanı	Sağ	159	7,77	3,69	,321	,726
	Vefat Etti: Anne/Baba	7	8,71	5,44		
	Ayrı	5	8,60	3,21		
	Toplam	171	7,83	3,74		

Anne/baba kategorileri ile Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,168)=5,738$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları, anne babası vefat etmiş ve ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Anne babası ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Anne/baba kategorileri ile Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,168)=5,504$; $p<0,05$. Hangi grubun hangi gruptan farklı olduğunu belirlemek için yapılan Post-Hoc çoklu karşılaştırma sonucuna göre anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları, anne babası ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamalarından farklıdır. Anne babası ayrı olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları en yüksek ve anne babası sağ olan kişilerin Young şema ölçeği duyguları bastırma faktörü toplam puan ortalamaları en düşüktür.

Tablo 13. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Duygu Farkındalığı Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları

(n=100)	Duygusal Yoksunluk	Başarısızlık	Karamsarlık	Sosyal İzolasyon Güvensizlik	Duyguları Bastırma	Onay Arayıcılık	İç İçe Geçme Bağımlılık	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim
Duygu Farkındalığı	,274**	,225**	,389**	,346**	,220**	,397**	,225**	,319**

** $p<0,01$

(n=100)	Kendini Fedâ	Terkedilme	Cezalandırılma	Kusurluluk	Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Yüksek Standartlar
Duygu Farkındalığı	,095	,401**	,184*	,254**	,337**	,242**

Duygu farkındalığı faktörü ile duygusal yoksunluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,28$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile başarısızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,23$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile karamsarlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,39$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile sosyal izolasyon güvensizlik faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,35$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile duyguları bastırma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,22$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile onay arayıcılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,40$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile iç içe geçme bağımlılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,24$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile ayrıcalıklılık/yetersiz özdenetim faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,32$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile kendini feda faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=0,095$; $p>0,05$.

Duygu farkındalığı faktörü ile terkedilme faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,40$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile cezalandırılma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,18$; $p<0,05$.

Duygu farkındalığı faktörü ile kusurluluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,25$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile tehditlere karşı dayanıksızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,34$; $p<0,01$.

Duygu farkındalığı faktörü ile yüksek standartlar faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,24$; $p<0,01$.

Tablo 14. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Başkalarına Güven Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları

(n=100)	Duygusal Yoksunluk	Başarısızlık	Karamsarlık	Sosyal İzolasyon Güvensizlik	Duyguları Bastırma	Onay Arayıcılık	İç İçe Geçme Bağımlılık	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim
Başkalarına Güven	,378**	,287**	,499**	,529**	,317**	,303**	,312**	,219**

(n=100)	Kendini Fedâ	Terkedilme	Cezalandırılma	Kusurluluk	Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Yüksek Standartlar
Başkalarına Güven	,124	,454**	,289**	,381**	,485**	,190*

**p<0,01, *p<0,05

Başkalarına güven faktörü ile duygusal yoksunluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,38$ $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile başarısızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,29$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile karamsarlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde güçlü bir ilişki vardır; $r=0,48$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile sosyal izolasyon güvensizlik faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde güçlü bir ilişki vardır; $r=0,53$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile duyguları bastırma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,32$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile onay arayıcılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,30$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile iç içe geçme bağımlılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,31$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile ayrıcalıklılık/yetersiz özdenetim faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,22$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile kendini feda faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=0,12$; $p>0,05$.

Başkalarına güven faktörü ile terkedilme faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde güçlü bir ilişki vardır; $r=0,45$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile cezalandırılma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,29$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile kusurluluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,38$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile tehditlere karşı dayanıksızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde güçlü bir ilişki vardır; $r=0,49$; $p<0,01$.

Başkalarına güven faktörü ile yüksek standartlar faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,19$; $p<0,05$.

Tablo 15. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Empati Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları

(n=100)	Duygusal Yoksunluk	Başarısızlık	Karamsarlık	Sosyal İzolasyon Güvensizlik	Duyguları Bastırma	Onay Arayıcılık	İç İçe Geçme Bağımlılık	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim
Empati	,193*	,306**	,220**	,258**	,387**	,009	,301**	,050

(n=100)	Kendini Fedâ	Terkedilme	Cezalandırılma	Kusurluluk	Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Yüksek Standartlar
Empati	-,176*	,224**	-,085	,300**	,218**	-,012

** $p<0,01$, * $p<0,05$

Empati faktörü ile duygusal yoksunluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,19$ $p<0,05$.

Empati faktörü ile başarısızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,30$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile karamsarlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,22$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile sosyal izolasyon güvensizlik faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,26$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile duyguları bastırma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,39$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile onay arayıcılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=0,009$; $p>0,05$.

Empati faktörü ile iç içe geçme bağımlılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,30$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile ayrıcalıklılık/yetersiz özdenetim faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=0,05$; $p>0,05$.

Empati faktörü ile kendini feda faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,18$; $p<0,05$.

Empati faktörü ile terkedilme faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,22$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile cezalandırılma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=-0,085$; $p>0,05$.

Empati faktörü ile kusurluluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=0,30$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile tehditlere karşı dayanıksızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=0,22$; $p<0,01$.

Empati faktörü ile yüksek standartlar faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=-0,012$; $p>0,05$.

Tablo 16. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Onay Bağımlılık Faktörü ve Young Şema Ölçeği Faktörlerinin Korelasyon Katsayıları

(n=100)	Duygusal Yoksunluk	Başarısızlık	Karamsarlık	Sosyal İzolasyon Güvensizlik	Duyguları Bastırma	Onay Arayıcılık	İç İçe Geçme Bağımlılık	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Kendini Fedâ
Onay Bağımlılık	-,176*	-,321**	-,386**	-,322**	-,153*	-,477**	-,327**	-,118	-,162*

(n=100)	Terkedilme	Cezalandırılma	Kusurluluk	Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Yüksek Standartlar
Onay Bağımlılık	-,332**	-,249**	-,254**	-,407**	-,109

** $p<0,01$

Onay bağımlılık faktörü ile duygusal yoksunluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,18$ $p<0,05$.

Onay bağımlılık faktörü ile başarısızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,32$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile karamsarlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,39$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile sosyal izolasyon güvensizlik faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,32$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile duyguları bastırma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,15$; $p<0,05$.

Onay bağımlılık faktörü ile onay arayıcılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde güçlü bir ilişki vardır; $r=-0,48$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile iç içe geçme bağımlılık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,33$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile ayrıcalıklılık/yetersiz özdenetim faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=-0,118$; $p>0,05$.

Onay bağımlılık faktörü ile kendini feda faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde çok zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,16$; $p<0,05$.

Onay bağımlılık faktörü ile terkedilme faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,33$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile cezalandırılma faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,25$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile kusurluluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,25$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile tehditlere karşı dayanıksızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki vardır; $r=-0,41$; $p<0,01$.

Onay bağımlılık faktörü ile yüksek standartlar faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur; $r=-0,109$; $p<0,05$.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmaya katılan kadın ve erkeklerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği onay bağımlılık faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup, kadınların onay bağımlılık puanı erkeklerinkinden fazla olduğu saptanmıştır. Literatüre bakıldığında yapılan araştırmada genç yetişkinlerde kişilerarası ilişki boyutlarından kişilerarası bağımlılık(onay bağımlılık) alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık elde edilmiş olup, kadınların erkeklere göre daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır (İmamoğlu,2008). Literatürdeki bilgi bu bilgi araştırmadaki bulguyu destekler niteliktedir. Kadınların erkeklere göre dışarıdan gelen görüşlere daha önem veriyor olması, özellikle de nasıl görüldüğüyle alakalı, gerek hemcinsleri ile rekabet, gerek hemcinslerine ve karşı cinse yönelik beslediği beğenilme arzusu, onay bağımlılığın olabileceğini gösteren faktörler arasında olabilmektedir.

Başkalarına güven alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. İmamoğlu (2008) de araştırma sonucunu doğrular nitelikte, başkalarına güven ve cinsiyete göre farklılaşma görülmediğini belirtmiştir. Güven konusu cinsiyet gözetmeksizin herkes için önemli bir konudur. Erkekler için özellikle iş yaşantısında olsun, sosyal yaşantısında olsun başkalarına güven faktörü oldukça önemli olmaktadır. Kadınlar için de aynı şekilde kişilerarası ilişkilerine bakıldığında güvene önem verdikleri gözlenebilir. Bu anlamda güven denildiğinde her insan için ilişkilerde önemli bir konu olduğu için kadın erkek fark göstermeyecektir.

Empati alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık görülmektedir. Erkeklerin puanı kadınların empati puanından yüksek olduğu saptanmıştır. Literatür incelendiğinde, Özcan(2005) tarafından yapılan araştırmada, cinsiyete göre farklılık görülmüş olup kızların empatik becerileri erkeklerden yüksek çıkmıştır (Akt., Yılmaz ve Sipahioğlu, 2012). Başka bir araştırmada kadınların empatik eğilim puanı erkeklerinkinden daha yüksek olduğu saptanmıştır (Hasta ve Güler, 2013). Dökmen (2005) de kadınların empati becerilerinin erkeklere göre fazla olduğunu belirtmiştir. İmamoğlu (2008)'in yaptığı çalışmada ise empatinin cinsiyete göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Literatürde görüldüğü üzere farklı sonuçlar saptanmıştır. Ancak genel olarak literatürün araştırma sonucunu desteklemediği görülmüştür.

Araştırmada tespit edilen sonuca bakıldığında, erkeklerin empati düzeyinin kadınlardan fazla çıkmasında, kadınların duygusal farkındalığının yüksek olduğu literatür bilgisini baz alarak, bu farkındalık empatiyi güçleştiriyor olabilir. Çünkü kadın kendi duygularının o kadar farkında ve içinde olup ve o duygulardan arınamayabilir. Çünkü empatinin genel tanımına bakıldığında, Rogers (1975)'a göre karşısındaki kişinin duygularını doğru olarak anlamak ve o kişinin duygularını, o kişi kendisi imiş gibi yaşamak (Yıldırım, 1992; Akt. Akkoyun, 1983). Bu anlamda bazı olaylarda kadınların kendi duygularından, düşüncelerinden sıyrılması zor olabilir. Bu da kadının duygusal yapısına bağlanabilir. Örnek verilecek olursa, kadın mesele hemcinsi ve karşı cins ilişkisi olduğunda, hemcinsi ile sempati kurduğundan, olayda karşı cins yerine kendini koyup o kişi imiş gibi yaşaması yani empati kurması zor olabilir.

Kadın ve erkeklerin kişilerarası ilişki boyutları ölçeği duygu farkındalığı faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Kuyumcu (2012) ve İmamoğlu (2008)'in yaptığı araştırmada duygusal farkındalığın genç yetişkinler ve üniversite öğrencilerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Bu araştırmalar, çalışmanın sonucunu destekler olmakla birlikte, literatüre bakıldığında farklı sonuçlar da gözlenmektedir. Duygusal farkındalığın cinsiyete göre farklılaştığı da bulunmuştur. Bu araştırmalara göre kadınların duygusal farkındalık puanları erkeklerinkinden yüksek çıkmıştır (Boden ve Berenbaum, 2007; Lane ve Schwartz, 1987; Pennebaker, 1995; Scherer ve Ceschi, 2000; Kuyumcu, 2012). Yalçın (2010)'a göre, duyguları ifade edebilmek kazanılan bir beceridir. Duyguları ifade edebilmek için de duygu farkındalığı gerekir. Duyguları ifade etme kazanılan beceri olduğuna göre duygu farkındalığı için de böyle denilebilir. Duygusal farkındalığın cinsiyete göre farklılık göstermemesi aslında, üniversite öğrencilerinin özellikle kendinde olanlara ve etrafındaki olaylara ve kişilere daha duyarlı olduğu söylenebilir. Bakıldığında üniversite öğrencilerine, eğitimin veya çevresinin katkısı farkındalık oluşturmuş olabilir. Daha önce bu yetisi olmasa bile olaylar ve yaşadıkları karşısında kadın erkek farketmeksizin bu yetinin varlığı görülmüş olabilir.

Çalışmaya katılan kadın ve erkeklerin duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülüp, erkeklerin duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamaları kadınların duygusal yoksunluk faktörü toplam puan ortalamalarından yüksek olduğu saptanmıştır. Literatürde bu veriyi

destekleyen araştırma görülmektedir. Yapılan bir araştırmada iş yaşamında yalnızlık ölçeğinin duygusal yoksunluk alt boyutuna göre çıkan sonuçlarda kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha az duygusal yoksunluk ifade ettikleri görülmüş (Nartgün ve Demirer, 2016). Bu bilgiler doğrultusunda aslında kadınların daha duygusal bir yapıda olduğu kabul edilerek daha çok duygusal olarak doyurulduğu söylenebilir. Ebeveynlerin, çevrenin, kültürün kadın ve erkek cinsiyetine yükledikleri anlamlar ve rollerin etkisine bakıldığında, erkeklerin duygusal davranmaması, daha güçlü olması gibi unsurlar, erkeklerin yetiştirilme aşamasında, onlara duygusal yaklaşmayıp, duygusallık ve güç pozitif yönde ilişkili gördüklerinden, duygularına göre hareket edip güçsüzleşmemeleri adına duygusal anlamda az doyurulmuş olabilirler.

Onay bağımlılık faktörü ile başarısızlık faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki saptanmıştır. Literatüre bakıldığında Pincus ve Wilson (2001)'in yaptığı çalışmada, bağımlı bireylerin kendilerini güçsüz, başarısız algıladıkları saptanmıştır (Akt. Ulusoy ve Durmuş, 2011). Dolayısıyla araştırma sonucu literatürle paralellik göstermeyip araştırma hipotezi doğrulanmamıştır. Onay bağımlı olan insanlar, yaptığı her şeyin onayını almak isterlerken, karşıdakinin görüşünün önemli olmasının yanında, aslında o kişinin doğrularına göre en iyi sonuca ulaşmak ister. Yani o kişi tarafından onaylanmak, aslında o kişinin doğruları çerçevesinde onaylanmak olup, o kişiyi doğrusu ile mükemmele ulaşmak, dolayısıyla başarıya ulaşmak denilebilir. Onay bağımlı insanların bu anlamda daha az başarısızlık şemasını göstereceği söylenebilir.

Duygu farkındalığı faktörü ile sosyal izolasyon/güvensizlik faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki saptanmıştır. Fakat literatüre bakıldığında, Bahramizadeh ve Ehsan (2011) yaptığı araştırmada, sosyal izolasyon ile dışa dönüklük özelliği arasında negatif yönde korelasyon görüldüğünü saptamıştır (Kömürçü,2014). Swinkels ve Giuliano (1995) duygu farkındalığı yüksek olanların düşük olanlara göre daha dışa dönük olduklarını ve sosyal olarak daha az kaygılı olduklarını belirtmiştir (Akt. Kuzucu, 2008). Bu bilgiler doğrultusunda, literatüre paralel olamayan bir sonuç elde edilmiştir. Aynı zamanda da hipotezin de doğrulanmadığı görülmüştür. Duygu farkındalığı yüksek olan kişilerde sosyal izolasyonun görülmesini, aslında duygu farkındalığının sadece kişinin kendi duygularının farkında olması değil diğer insanların da de duygularının farkında olması

ile açıklanabilir. Bakıldığında kişi diğer insanların her türlü duygusunu farkında olabilmektedir, diğer insanların kendisine ait duygusunu da, etrafındaki insanlara karşı duygusunu da. Bu anlamda insanların kendine karşı besledikleri olumsuz duyguları da farkında olan insan bir süre sonra sosyal olarak izole edebilir kendini. Veya kendisinin etrafındakilerinin duygularını farkında olup, etrafındakilerin kendisinin duygusunu farkında olmadığını düşünen kişide de aynı şekilde sosyal izolasyon görülebilir.

Onay bağımlılık faktörü ile sosyal izolasyon /güvensizlik faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönde zayıf bir ilişki bulunmuştur. Bahramizadeh ve Ehsan (2011) yaptığı araştırmada, sosyal izolasyon ile dışa dönüklük özelliği arasında negatif yönde korelasyon görüldüğünü saptamıştır (Kömürcü,2014). Morsünbül(2014), sosyal izolasyon yaşama riskinin içedönük bireylerde olduğunu belirtirken, (Akt.Çetin ve Alacalar, 2016), Ulusoy ve Durmuş(2011)'un yaptığı çalışmada da kişilerarası bağımlılık düzeyi yüksek olanların daha az dışa dönük olup, kişilerarası bağımlılık düzeyi düşük olanların daha fazla dışa dönük olduğu şeklinde bulgular elde edilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda toparlayacak olursak, dışa dönük bireylerde sosyal izolasyon daha az görülmekte olup, kişilerarası bağımlılık düzeyi de az olan kişilerin daha fazla dışa dönük olmasından dolayı, dışa dönük bireylerde sosyal izolasyon daha az görüldüğü söylenebilmektedir. Dolayısıyla Ulusoy ve Durmuş (2011)'in kişilerarası bağımlılığı az olanların daha fazla dışa dönük olduğu olarak saptadığını, Bahramizadeh ve Ehsan (2011) 'ın dışa dönük bireylerde sosyal izolasyon az görülür bilgisi ile kaynaştırıldığında, bağımlılık ve sosyal izolasyon arasında pozitif yönlü ilişki olduğu görülmektedir. Literatürdeki bu bulgular araştırma sonucunu desteklememektedir ve araştırma hipotezi de doğrulanmamıştır. Onay bağımlı olan bireylerin aslında yaptıklarının onaylanmasını isterken, aslında bunu içinde bulunduğu gruplar tarafından beğenilme arzusunun ve onlar tarafından onaylanma olduğu düşünülebilir. Bu kişiler, diğerlerinden kendilerini izole etmeyip aksine onların içinde olduğundan, onların onaylanmasını ihtiyaç duyarlar. Sosyal izole biçimde yaşıyor olsalardı onaylanma ihtiyacı da hissetmezlerdi denilebilir.

Başkalarına güven faktörü ile duygusal yoksunluk faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır. Clifton (1995)'in yaptığı çalışmada duygusal yoksunluk şemasını ile güven arasında negatif yönlü ilişki bulunmuştur (Akt. Yiğit ve Çelik, 2016).

Literatürdeki bu bulgu çalışmadaki sonuca paralellik göstermeyip, araştırma hipotezi doğrulanmamıştır. Ancak bakıldığında başkalarına güvenmek oldukça zordur. Hele ki şuan insanların çıkar ilişkisi gözettiği, gerçek dostluğun zor bulunduğu günümüzde bu oldukça zordur. Yakınları tarafından duygusal olarak doyurulmuş insanın başkalarına güvenmesi daha zor olacaktır çünkü zaten ilişki kurma ihtiyacı yakınları tarafından giderildiğinden, başkaları ile ilişkilerinde daha temkinli olup, kolayca her insana karşı güven duygusu oluşmayabilir. Duygusal ihtiyaçlarının giderilmeyeceği inancına sahip kişilerde ise yakınları tarafından bu ihtiyaçlar giderilmese de, bu duygusal ihtiyaçlarını doyurma ihtiyacı olduğundan başkalarına daha kolay güvenip duygusal ihtiyacını bu şekilde de doyuruyor olabilir.

SINIRLILIKLAR

Araştırmamızda kullanılan Young Şema Ölçeği Kısa Form-3 ve Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği, toplam olarak 143 sorudan oluşmaktadır. Verileri toplarken edinilen gözlem, üniversite öğrencilerine soruların fazla gelmesidir. 10 adet veri, öğrencilerin verilen anketi yarım bırakması sebebi ile elenmiştir. 12 adet veri de demografik bilgi formunun esik doldurulmasından dolayı elenmiştir. Bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda bazı öğrencilerin sorulara baştan savma cevap verdikleri de düşünülmektedir. Örneklemdeki cinsiyet dağılımı da araştırmanın sınırlılıklarındandır. Kadın erkek sayısının birbirini dengelemeyip, arasındaki farkın fazla olması sınırlılıklarındandır.

ÖNERİLER

Güvenilirlik ve genellenebilirlik açısından bir sonraki araştırmalar için cinsiyet değişkeninin homojen dağılım olması önerilmektedir.

Ölçeklerin uzunluğu sebebi ile öğrencilerin sıkıldıkları göz önünde bulundurularak, iki tane uzun ölçeğin araştırmada kullanılmaması önerilmektedir.

SONUÇLAR

Araştırmada erken dönem uyum bozucu şemaların kişilerarası ilişki boyutları ile ilişkisi incelenmiştir. Buna göre sonuçlarda bazı şemalar ve kişilerarası ilişki boyutları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Araştırma hipotezlerinin de doğrulanmadığı görülmüştür. Araştırma hipotez sonuçları; kişilerarası ilişki alt boyutu başkalarına güven ve duygusal yoksunluk şeması arasında anlamlı pozitif yönde ilişki olduğu

saptanmıştır. Kişilerarası ilişki boyutu onay bağımlılık ile sosyal izolasyon ve başarısızlık şemaları arasında anlamlı negatif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir. Son olarak kişilerarası ilişki alt boyutu duygu farkındalığı ve sosyal izolasyon şeması arasında anlamlı pozitif yönde ilişki saptanmıştır.

Bununla birlikte cinsiyet değişkeni ile ölçeklerin bazı alt boyutları arasında da anlamlı farklılıklar olduğu ve bazılarının da literatürle paralellik gösterdiği tespit edilmiştir. Cinsiyet ve kişilerarası ilişki alt boyutu onay bağımlılık arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Araştırma sonucuna göre kadınların onay bağımlılık puanlarının erkeklerin puanından yüksek olduğu ve literatürle de paralellik olduğu saptanmıştır. Cinsiyet ve duygusal yoksunluk şeması arasında da anlamlı farklılık saptanmış olup, erkeklerin duygusal yoksunluk puanı kadınlarınkinden yüksek olduğu ve literatürün bu sonucu desteklediği görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Akgün, E. ve Mellier, D. (2014). Okul Öncesi Dönem Çocukların Öykülerinin Bağlanma Kuramına göre Niteliksel Değerlendirmesi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34 (1), 23-43.
- Asunakutlu, T. (2002). Örgütsel Güvenin Oluşturulmasına İlişkin Unsurlar ve Bir Değerlendirme. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 55-67.
- Bağdaçık, S. (2009). *Majör Depresyon Ve Panik Bozukluğu Olan Hastaların Erken Disfonksiyonel Şema Aktivasyonlarının Karşılaştırılması*. (Uzmanlık tezi). T.C Sağlık Bakanlığı Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği, İstanbul.
- Bebek, H. (2012). Onay Bağımlılığı Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. *NP Akademi*, 1 (2), 30-35.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin Bağlanma Kuramı Ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1 (3), 240-255.
- Çapan, B. E. (2009). Öğretmen Adaylarının Kişilerarası İlişkileri Ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 127-142.
- Çetin, A. ve Alacalar, Ç. A. (2016). İş Yaşamında Yalnızlığı Yordamada Kişilik Özellikleri İle Algılanan Sosyal Ve Örgütsel Desteğin Rolü. *Uluslararası Yönetim Ve İktisat Ve İşletme Dergisi*, 12 (27), 193-216.
- Çıplak, E. ve Atıcı, M. (2016). Grupla Psikolojik Danışmada Şiir Kullanımının Üniversite Öğrencilerinin Empati ve Duygu Farkındalığı Düzeylerine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6 (45), 115-127.
- Demir, E. Y. ve Soygüt, G. (2014). Şema Terapisi ile İzlenen Bir Olgu Bağlamında Panik Bozukluğu ile Şemalar Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 3, 109-115.
- Deniz, M. E. (2006). Ergenlerde Bağlanma Stilleri İle Çocukluk İstismarları Ve Suçluluk-Utanç Arasındaki İlişki. *Eurasian Journal of Educational Research*, 22, 89-99.
- Dinçyürek, S. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Empatik Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 10, 95-116.
- Dökmen, Ü. (1988). Empatinin Yeni Bir Modele Dayanılarak Ölçülmesi Ve Psikodrama İle Geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21 (1 - 2), 155-190.
- Dökmen, Ü. (2005). *Küçük Şeyler*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Eldoğan, D. ve Barışkın, E. (2014). Erken Dönem Uyumsuz şema Alanları Ve Sosyal Fobi Belirtileri: Duygu Dunleme Guluğunun Aracı Rolü Var Mı?. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29 (74), 108-115.
- Erdoğan, İ. (2002). *İletişimi Anlamak*. Ankara: Erk.
- Erol, Zehra .(2015,Mayıs 14).Onay Bağımlılığı. Erişim tarihi:17 Kasım 2016, <http://www.zehraerol.com/onay-bagimlilik/>
- Erözkan, A. (2009). Üniversite ğrencilerinin Kişiler Arası İlişki Tarzları Ve Mizah Tarzları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 56-66.
- Günaydın, G., Selçuk, E., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Ebeveyn Ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu'nun Psikometrik Açıdan Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16), 13-23.
- Hasta, D. ve Güler, M. E. (2013). Saldırıcılık: Kişilerarası İlişki Tarzları ve Empati Açısından Bir İnceleme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitusu Dergisi*, 4 (1), 64-104.
- Hoxha, G. (2011). *Arnavutluk Ve Türkiye'deki niversite ğrencilerinin Kişilerarası İlişki İle Problem özme Becerilerinin Karşılaştırılması*. (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitusu, Konya.
- İmamoğlu, S.(2008).*Genç Yetişkinlikte Kişilerarası İlişkilerin Cinsiyet, Cinsiyet Rollerine Ve Yalnızlık Algısı Açısından İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitusu, İstanbul.
- İmamoğlu, S. E. ve Aydın, B. (2009). Kişilerarası İlişki Boyutları leği'nin Geliştirilmesi. *Psikoloji alışmaları Dergisi*, 29, 39-64.
- Kapçı, E. G. ve Hamamcı, Z. (2010). Aile İşlevi İle Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişki: Erken Dönem Uyum Bozucu şemaların Aracı Rolü. *Klinik Psikiyatri*, 13 (3), 127-136.
- Kaptanoğlu, C. (2009). İktidar ve Direnişin “Yeri”. *Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni*, 12 (1), 7-11.
- Karaşar, B. ve ğulmuş, S. (2016). Sosyal Onay İhtiyacı leği: Geçerlik Ve Güvenirlik Analizi. *Ege Eğitim Dergisi*, 17 (1), 84-104.
- Kırpınar, İ., Devenci, E., amur, D. Z., ve Kılıç, A.(2014). Somatoform Bozukluğu Olan Hastalarda Erken Dönem Uyumsuz şemalar. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 3, 84-93.
- Koç, B. (2014). Kişilerarası İlişki Tarzlarının Saldırıcılık İle İlişkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kultur Eğitim Dergisi*, 3 (4), 160-182.

- Korkut, F. (1996). İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (7),18-22.
- Kömürcü, B.(2014). *Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, Ebeveynlik Biçimleri Ve Psikolojik Belirtiler İle Psikolojik Dışlanmanın Tehdit Ettiği İhtiyaçlar Arasındaki İlişkiler*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kömürcü, B. ve Nağme, Gör. (2016). Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve Kaygı Üzerine Bir Derleme. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 4 (8), 183-203.
- Kuyumcu, B. (2012). Türk Ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Duygusal Farkındalık Ve Duygularını İfade Etmelerinin Ülke Ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 1-24
- Kuyumcu, B. ve Güven, M. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Duygularını Fark Etmeleri ve İfade Etmeleri ile Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişki. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (GEFAD)*, 32 (3), 589-607
- Kuzucu, Y. (2006). *Duyguları Fark Etmeye Ve İfade Etmeye Yönelik Bir Psiko Eğitim Programının, Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Farkındalık Düzeylerine, Duyguları İfade Etme Eğilimlerine, Psikolojik Ve Öznel İyi Oluşlarına Etkisi*. (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kuzucu, Y. (2008). Duygusal Farkındalık Düzeyi Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(29), 51-64.
- Morsünbül, Ü. ve Çok, F. (2011). Bağlanma Ve İlişkili Değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3 (3).
- Nartgün, Ş. S. ve Demirer, S. (2016). Öğretmenlerin Örgütsel Sessizlik İle İş Yaşamında Yalnızlık Düzeylerine İlişkin Görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 139-156.
- Özbaş, A. A, Sayın, A. ve Çoşar, B. (2012). Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerde Sınav Öncesi Anksiyete Düzeyi İle Erken Dönem Uyumsuz Şema İlişkilerinin İncelenmesi. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 1, 81-89.
- Özbek, M. F. (2004). İnsan İlişkilerinde Empatinin Yeri Ve Önemi. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 49, 568-587.

- Özer, M. (2011). *Suçluluk-Utanç, Bağlanma, Algılanan Ebeveynlik (Anne) Tarzı ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkiler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Savunma Bilimleri Enstitüsü, Kara Harp Okulu, Ankara.
- Pala, A. (2008). Öğretmen Adaylarının Empati Kurma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (23), 13-23.
- Rogers, C. R. (1983). Empatik Olmak Değeri Anlaşılmamış Bir Varoluş Şeklidir. (F. Akkoyun, Çev.). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 103-123.
- Sarıtaş, D. ve Gençöz, T. (2015). Anne Ret Algısı ile Psikolojik Sorunlar Arasındaki İlişkide Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Aracı Rolü. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 26 (1), 40-47.
- Siyez, D. M. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Onay Bağımlılığı Ve Empatinin Sosyal Fayda Aracılığıyla Aşırı İnternet Kullanımına Etkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 16 (1), 30-36.
- Soygüt, G. ve Çakır, Z. (2009). Ebeveynlik Biçimleri İle Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkilerde Kişilerarası Şemaların Aracı Rolü: Şema Odaklı Bir Bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20 (2), 144-152.
- Soygüt, G., Karaosmanoğlu, A. ve Çakır, P. Z. (2009). Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Değerlendirilmesi: Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Psikometrik Özelliklerine İlişkin Bir İnceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20 (1), 75-84.
- Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik Dönemindeki Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8, 88-99.
- Sümer, N. (2006). Yetişkin Bağlanma Ölçeklerinin Kategoriler Ve Boyutlar Düzeyinde Karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21 (57), 1-22.
- Tanhan, F. ve Mukba, G. (2014). Spann-Fischer İlişki Bağımlılığı Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlama Çalışmasına İlişkin Psikometrik Bir Analiz. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (2), 179-189.
- Tutarel Kışlak, Ş. ve Çabukça, F. (2002). Empati Ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2, 40-46.
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <http://www.tdk.gov.tr>. web adresinden 23.12.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <http://www.tdk.gov.tr>. web adresinden 6.1.2017 tarihinde edinilmiştir.
- Tüzün, O. ve Sayar, K. (2006). Bağlanma Kuramı Ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19 (1), 24-39.

- Ulusoy, Y. ve Durmuş, E. (2011). Kişilerarası Bağımlılık Eğiliminin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2),1-21
- Yaka, A. İ. (2011). *Bağlanma, Erken Döneme Yönelik Şemalar, Öz-Yönetim ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkiler*. (Basılmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yalçın, S.B. (2010). *Üniversite Öğrencilerinin Duygularını İfade Edebilmelerinin Aleksitimi Ve Psikolojik İhtiyaçlara Göre İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yıldırım, İ. (1992). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Programı Öğrencileri İle Psikoloji Programı Öğrencilerinin Empatik Eğilim Ve Empatik Beceri Düzeyleri. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 193-208.
- Yılmaz, H., Sipahioğlu, Ö. (2012). Farklı Risk Gruplarındaki Ergenlerin Psikolojik Sağlımlıklarının İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 11 (4), 927-944.
- Yiğit, İ.ve Çelik, C. (2016). İlişki Doyumunun Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Kendilik Algısı Açısından Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19 (38), 77-87.
- Young, J.E. ve Klosko, J.S.(2014). *Hayatı Yeniden Keşfedin*. (S. Kohen ve D. Güler, Çev.). İstanbul: Psikonet.
- Young, J.E., Klosko, J.S. ve Weishaar, M.E.(2009). *Şema Terapi*. (T. V. Soylu, Çev.). İstanbul: Litera.
- Yüksel, A. (2004). Empati Eğitim Programının İlköğretim Öğrencilerinin Empatik Becerilerine Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 341-354.

EKLER

EK 1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Demografik Bilgi Formu

Ad-Soyad:

Cinsiyet:

Yas:

Okuduğunuz bölüm:

Yaşadığınız şehir:

- Metropol (İstanbul): Büyükşehir: Şehir: Köy:
Diğer:

Kaldığınız yer:

- Ailele birlikte: Öğrenci evi: Yurt:
Diğer:(belirtiniz)

Medeni Durum:

Evli: Bekar: Boşanmış: İlişkisi var:

Aylık Geliriniz:

0 - 500 TL:

501 - 1000 TL:

1001 - 3000 TL:

3001- 5000 TL:

5001 TL ve üzeri:

Anne- Baba:

Sağ: Vefat etti: anne/baba.: Ayrı:

EK.2 KİŞİLERARASI İLİŞKİ BOYUTLARI ÖLÇEĞİ

KİŞİLERARASI İLİŞKİ BOYUTLARI ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki kendimize ve diğer insanlara yönelik algımız, bakış açımızla ilgili ifadeler bulunmaktadır. Bu ifadeleri dikkatlice okuyup, ifadenin sizi ne kadar tanımladığını düşünerek, size en uygun olanına çarpı (X) işareti koyunuz. Katkılarımız için teşekkürler...

Aşağıdaki ifadeler "SİZİ NE KADAR TANIMLIYOR?"	Tamamen Tanımlıyor	Oldukça Tanımlıyor	Kısmen Tanımlıyor	Çok Az Tanımlıyor	Hiç Tanımlamıyor
1. İnsanların sözünde duracağına güvenirim.					
2. Kendimi iyi hissetmediğim zaman, bana ilgi ve şefkat gösterilmesinden hoşlanırım.					
3. Kendimi kolayca kaybedip, öfkelenebilirim.					
4. İnsanların benim hakkımdaki düşünceleri, benim duygularımı etkiler.					
5. Kimseye kolay kolay güvenmem.					
6. Karşımdaki insana duygularımı belli etmekte zorlanmam.					
7. Fikirlerimi söylemeden önce, başkalarının ne düşündüğünü bilmek isterim.					
8. Tartışma durumlarında konuyu kişiselleştirmem					
9. Benimle ters düşen insanlardan öç almak isterim.					
10. Öfkelendiğimde ağzıma geleni söylerim.					
11. İnsanların hareketlerini yanlış yorumlamalarından endişelenirim.					
12. Eleştirildiğim zaman otomatikman savunmaya geçerim.					

13. Bir kişi ile bir sorun yaşadığımda, sakın kafa ile düşünmeye, öfkelenmemeye çalışırım.					
14. Başkalarına güvenmenin beni sıkıntıya sokacağını düşünürüm.					
15. Öfkemi kolaylıkla kontrol edebilirim.					
16. Başkasının, haklı da olsa, beni eleştirmesine dayanamam.					
17. Bir başka insanın düşünce ve duygularından kolaylıkla etkilenirim.					
18. Bana dostça yaklaşılması, o kişi ile yakın ilişki kurmamı kolaylaştırır.					
19. Eğer bir insan ile geçmişte olumsuz, bir yaşantım olmuş ise, o İnsan benim gözümde hep haksızdır.					
20. Karşımdaki insanların beni inciteceklerinden korkarım.					
21. Diğer insanların hedeflerini kabul etmektense, kendi hedeflerimi kendim belirlemeyi tercih ederim.					
22. Sırlarımı paylaştığım insanların, sırlarımı tutacaklarına güvenirim.					
23. İnsanların beni kullandıklarını düşünürüm.					
24. Ailemden başka hiç kimseye güvenmem.					
25. Kızdığım kişiyi kolaylıkla affedemem.					
26. Hoşuma gitmese de diğerlerini memnun edecek şekilde davranırım.					
27. Karşımdaki insanın bakış açısını anlamada zorluk çekmem.					

28. Herkesin karşı çıkacağını bilsem de, Fikirlerimi ortaya koymaktan çekinmem.					
29. İnsanların beni önemsediklerini sanmam.					
30. Diğer insanlardan beklediğim tepkileri alamazsam, cesaretim kırılır.					
31. İnsanların iyi niyetli olmadıklarım düşünürüm					
32. Başkalarının benim hakkımdaki düşünceleri, kendimi değerlendirmemde son derece önemlidir.					
33. Karşı taraftan sevgi alamazsam kendimi çaresiz hissederim					
34. Bir insanı önemsediyimi, ona ifade edebilirim.					
35. İhtiyacım olduğunda insanları yanımda bulacağımı biliyorum.					
36. Başkalarının önerileri, nasihatleri olmadan kendi kendime hedefler koymada zorlanırım.					
37. Konuşmalarım yapıcı ve olumludur.					
38. İnsanların yalan söylediklerine inanırım.					
39. Başkaları ile yakınlık kurmakta zorluk çekmem.					
40. Önemsemediğim kişilerin beni onaylamaması, canımı acıtır.					
41. Önemsemediğim kişilerin bana ne yapacağımı söylemesi, işimi kolaylaştırır.					
42. Olumlu duygularımı, karşımdaki kişiyle paylaşabilirim.					
43. Başkalarının benim gerçek düşüncelerimi bilmelerini istemem.					

44. Diğer insanlarla yakın ilişki kurduğumda kendimi iyi hissedirim.					
45. Etrafımda benden daha güçlü ya da zeki insanlar olduğunda, kolaylıkla kendime güvenimi kaybederim.					
46. Duygularımı kontrol altında tutmak benim için oldukça zordur.					
47. Tanımadığım insanlar arasında kendimi gergin hissedirim.					
48. Karşımdaki kişinin ihtiyaçlarını, göz önüne alırım.					
49. Karşımdakini olduğu gibi kabul etmede güçlük yaşarım.					
50. Yeni bir ortamda bile, insanlara güvenmek gerektiğini düşünürüm.					
51. Bir iş yaparken, karşımdaki kişinin de duygularını hesaba katarım.					
52. Problemleri durumlarda, başkalarını suçlama eğilimindeyim.					
53. İnsanların sadece kendi çıkarları ile ilgilendiklerini düşünürüm					

EK.3 YOUNG ŞEMA ÖLÇEĞİ KISA FORM-3

Young Şema Ölçeği Kısa Form-3

Aşağıda, kişilerin kendilerini tanımlarken kullandıkları ifadeler sıralanmıştır. Lütfen her bir ifadeyi okuyun ve sizi ne kadar iyi tanımladığına karar verin. Emin olmadığımız sorularda neyin doğru olabileceğinden çok, sizin **duygusal olarak** ne hissettiğinize dayanarak cevap verin. Bir kaç soru, anne babanızla ilişkiniz hakkındadır. Eğer biri veya her ikisi şu anda yaşamıyorlarsa, bu soruları o veya onlar hayatta iken ilişkinizi göz önüne alarak cevaplandırın. Her bir ifadenin sizi ne derecede tanımladığını yanlarındaki ölçek üzerinde 1 den 6'ya kadar olan seçeneklerden sizi tanımlayan puanı X koyarak işaretleyiniz .

1-Beni Hiç Tanımlamıyor	4- Beni Orta Derece Tanımlıyor
2- Beni Çok Az Tanımlıyor	5- Beni Çoğunlukla Tanımlıyor
3- Beni Oldukça Tanımlıyor	6-Beni Mükemmel Şekilde Tanımlıyor

1	Bana bakan, benimle zaman geçiren, başıma gelen olaylarla gerçekten ilgilenen kimsem olmadı.	1	2	3	4	5	6
2	Beni terkedeceklerinden korktuğum için yakın olduğum insanların peşini bırakmam.	1	2	3	4	5	6
3	İnsanların beni kullandıklarını hissediyorum	1	2	3	4	5	6
4	Uyumsuzum.	1	2	3	4	5	6
5	Beğendiğim hiçbir erkek/kadın, kusurlarımı görürse beni sevmez.	1	2	3	4	5	6
6	iş (veya okul) hayatımda neredeyse hiçbir şeyi diğer insanlar kadar iyi yapamıyorum	1	2	3	4	5	6
7	Günlük yaşamımı tek başıma idare edebilme becerisine sahip olduğumu hissetmiyorum.	1	2	3	4	5	6
8	Kötü bir şey olacağı duygusundan kurtulamıyorum.	1	2	3	4	5	6
9	Anne babamdan ayrılmayı, bağımsız hareket edebilmeyi, yaşitlarım kadar, başaramadım.	1	2	3	4	5	6
10	Eğer istediğimi yaparsam, başımı derde sokarım diye düşünürüm.	1	2	3	4	5	6

11	Genellikle yakınlarıma ilgi gösteren ve bakan ben olurum.	1	2	3	4	5	6
12	Olumlu duygularımı diğerlerine göstermekten utanırım (sevdiğimi, önemseydiğimi göstermek gibi).	1	2	3	4	5	6
13	Yaptığım çoğu şeyde en iyi olmalıyım; ikinci olmayı kabullenemem.	1	2	3	4	5	6
14	Diğer insanlardan bir şeyler istediğimde bana “hayır” edilmesini çok zor kabullenirim.	1	2	3	4	5	6
15	Kendimi sıradan ve sıkıcı işleri yapmaya zorlayamam.	1	2	3	4	5	6
16	Paramın olması ve önemli insanlar tanıyarak beni değerli yapar.	1	2	3	4	5	6
17	Her şey yolunda gidiyor görünse bile, bunun bozulacağını hissederim.	1	2	3	4	5	6
18	Eğer bir yanlış yaparsam, cezalandırılmayı hak ederim.	1	2	3	4	5	6
19	Çevremde bana sıcaklık, koruma ve duygusal yakınlık gösteren kimsem yok.	1	2	3	4	5	6
20	Diğer insanlara o kadar muhtacım ki onları kaybedeceğim diye çok endişeleniyorum.	1	2	3	4	5	6
21	İnsanlara karşı tedbiri elden bırakamam yoksa bana kasıtlı olarak zarar vereceklerini hissederim.	1	2	3	4	5	6
22	Temel olarak diğer insanlardan farklıyım.	1	2	3	4	5	6
23	Gerçek beni tanırlarsa beğendiğim hiç kimse bana yakın olmak istemez.	1	2	3	4	5	6
24	İşleri halletmede son derece yetersizim.	1	2	3	4	5	6
25	Gündelik işlerde kendimi başkalarına bağımlı biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5	6
26	Her an bir felaket (doğal, adli, mali veya tıbbi) olabilir diye hiss ediyorum.	1	2	3	4	5	6
27	Annem, babam ve ben birbirimizin hayatı ve sorunlarıyla aşırı ilgili	1	2	3	4	5	6

	olmaya eğilimliyiz.						
28	Diğer insanların isteklerine uymaktan başka yolum yokmuş gibi hissediyorum; eğer böyle yapmazsam bir şekilde beni reddederler veya intikam alırlar.	1	2	3	4	5	6
29	Başkalarını kendimden daha fazla düşündüğüm için ben iyi bir insanım.	1	2	3	4	5	6
30	Duygularımı diğerlerine açmayı utanç verici bulurum.	1	2	3	4	5	6
31	En iyisini yapmalıyım, “yeterince iyi” ile yetinemem.	1	2	3	4	5	6
32	Ben özel biriyim ve diğer insanlar için konulmuş olan kısıtlamaları veya sınırları kabul etmek zorunda değilim.	1	2	3	4	5	6
33	Eğer hedefime ulaşamazsam kolaylıkla yılgınlığa düşer ve vazgeçerim.	1	2	3	4	5	6
34	Başkalarının da farkında olduğu başarılar benim için en değerlisidir.	1	2	3	4	5	6
35	İyi bir şey olursa, bunu kötü bir şeyin izleyeceğinden endişe ederim.	1	2	3	4	5	6
36	Eğer yanlış yaparsam, bunun özürü yoktur.	1	2	3	4	5	6
37	Birisi için özel olduğumu hiç hissetmedim.	1	2	3	4	5	6
38	Yakınlarımla beni terk edeceği ya da ayrılacağından endişe duyarım	1	2	3	4	5	6
39	Herhangi bir anda birileri beni aldatmaya kalkışabilir.	1	2	3	4	5	6
40	Bir yere ait değilim, yalnızım.	1	2	3	4	5	6
41	Başkalarının sevgisine, ilgisine ve saygısına değer bir insan değilim.	1	2	3	4	5	6
42	İş ve başarı alanlarında birçok insan benden daha yeterli.	1	2	3	4	5	6
43	Doğru ile yanlış birbirinden ayırmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6

44	Fiziksel bir saldırıya uğramaktan endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6
45	Annem, babam ve ben özel hayatımız birbirimizden saklarsak, birbirimizi aldatmış hisseder veya suçluluk duyarız	1	2	3	4	5	6
46	İlişkilerimde, diğer kişinin yönlendirici olmasına izin veririm.	1	2	3	4	5	6
47	Yakınlarımla o kadar meşgulüm ki kendime çok az zaman kalıyor.	1	2	3	4	5	6
48	İnsanlarla beraberken içten ve cana yakın olmak benim için zordur.	1	2	3	4	5	6
49	Tüm sorumluluklarımı yerine getirmek zorundayım.	1	2	3	4	5	6
50	İstediğimi yapmaktan alıkonulmaktan veya kısıtlanmaktan nefret ederim.	1	2	3	4	5	6
51	Uzun vadeli amaçlara ulaşabilmek için şu andaki zevklerimden fedakarlık etmekte zorlanırım	1	2	3	4	5	6
52	Başkalarından yoğun bir ilgi görmezsem kendimi daha az önemli hissederim.	1	2	3	4	5	6
53	Yeterince dikkatli olmazsanız, neredeyse her zaman bir şeyler ters gider.	1	2	3	4	5	6
54	Eğer işimi doğru yapmazsam sonuçlara katlanmam gerekir.	1	2	3	4	5	6
55	Beni gerçekten dinleyen, anlayan veya benim gerçek ihtiyaçlarım ve duygularımı önemseyen kimsem olmadı.	1	2	3	4	5	6
56	Önem verdiğim birisinin benden uzaklaştığını sezersen çok kötü hissederim.	1	2	3	4	5	6
57	Diğer insanların niyetleriyle ilgili oldukça şüpheliyimdir.	1	2	3	4	5	6
58	Kendimi diğer insanlara uzak veya kopmuş hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
59	Kendimi sevilebilecek biri gibi hissetmiyorum.	1	2	3	4	5	6

60	İş (okul) hayatımda diğer insanlar kadar yetenekli değilim.	1	2	3	4	5	6
61	Gündelik işler için benim kararlarım güvenilemez.	1	2	3	4	5	6
62	Tüm paramı kaybedip çok fakir veya zavallı duruma düşmekten endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6
63	Çoğunlukla annem ve babamın benimle iç içe yaşadığını hissediyorum- Benim kendime ait bir hayatım yok.	1	2	3	4	5	6
64	Kendim için ne istediğimi bilmediğim için daima benim adıma diğer insanların karar vermesine izin veririm.	1	2	3	4	5	6
65	Ben hep başkalarının sorunlarını dinleyen kişi oldum.	1	2	3	4	5	6
66	Kendimi o kadar kontrol ederim ki insanlar beni duygusuz veya hissiz bulurlar.	1	2	3	4	5	6
67	Başarmak ve bir şeyler yapmak için sürekli bir baskı altındayım.	1	2	3	4	5	6
68	Diğer insanların uyduğu kurallara ve geleneklere uymak zorunda olmadığımı hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
69	Benim yararına olduğunu bilsem bile hoşuma gitmeyen şeyleri yapmaya kendimi zorlayamam.	1	2	3	4	5	6
70	Bir toplantıda fikrimi söylediğimde veya bir topluluğa tanıtıldığımda onaylanılmayı ve takdir görmeyi isterim.	1	2	3	4	5	6
71	Ne kadar çok çalışırsam çalışayım, maddi olarak iflas edeceğimden ve neredeyse her şeyimi kaybedeceğimden endişe ederim.	1	2	3	4	5	6
72	Neden yanlış yaptığının önemi yoktur; eğer hata yaptıysam sonucuna da katlanmam gerekir.	1	2	3	4	5	6
73	Hayatımda ne yapacağımı bilmediğim zamanlarda uygun bir öneride bulunacak veya beni yönlendirecek kimsem olmadı.	1	2	3	4	5	6
74	İnsanların beni terk edeceği endişesiyle bazen onları kendimden uzaklaştırırım.	1	2	3	4	5	6
75	Genellikle insanların asıl veya art niyetlerini araştırırım.	1	2	3	4	5	6

76	Kendimi hep grupların dışında hissederim.	1	2	3	4	5	6
77	Kabul edilemeyecek pek çok özelliğim yüzünden insanlara kendimi açamıyorum veya beni tam olarak tanımalarına izin vermiyorum.	1	2	3	4	5	6
78	İş (okul) hayatımda diğer insanlar kadar zeki değilim.	1	2	3	4	5	6
79	Ortaya çıkan gündelik sorunları çözebilme konusunda kendime güvenmiyorum.	1	2	3	4	5	6
80	Bir doktor tarafından herhangi bir ciddi hastalık bulunmamasına rağmen bende ciddi bir hastalığın gelişmekte olduğu endişesine kapılıyorum.	1	2	3	4	5	6
81	Sık sık annemden babamdan ya da eşimden ayrı bir kimliğimin olmadığını hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
82	Haklarıma saygı duyulmasını ve duygularımın hesaba katılmasını istemekte çok zorlanıyorum.	1	2	3	4	5	6
83	Başkaları beni, diğerleri için çok, kendim için az şey yapan biri olarak görüyorlar.	1	2	3	4	5	6
84	Diğerleri beni duygusal olarak soğuk bulurlar.	1	2	3	4	5	6
85	Kendimi sorumluluktan kolayca sıyıramıyorum veya hatalarım için gerekçe bulamıyorum.	1	2	3	4	5	6
86	Benim yaptıklarımın, diğer insanların katkılarından daha önemli olduğunu hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
87	Kararlarıma nadiren sadık kalabilirim.	1	2	3	4	5	6
88	Bir dolu övgü ve iltifat almam kendimi değerli birisi olarak hissetmemi sağlar.	1	2	3	4	5	6
89	Yanlış bir kararın bir felakete yol açabileceğinden endişe ederim.	1	2	3	4	5	6
90	Ben cezalandırılmayı hak eden kötü bir insanım.	1	2	3	4	5	6